

Anmälan av tekniska regler

– Boverkets förslag till föreskrifter om
utförande av kontroll samt ackreditering av
kontrollorgan för motordrivna anordningar

Titel: Anmälan av tekniska regler – Boverkets förslag till föreskrifter om utförande av kontroll samt ackreditering av kontrollorgan för motordrivna anordningar

Utgivare: Boverket, maj 2025

Processnummer: 3.2.1

Diarienummer: 201/2024

Sammanfattning

I Boverkets förslag till nya föreskrifter för motordrivna anordningar görs en uppdelning av bestämmelserna i Boverkets föreskrifter och allmänna råd (2011:12) om hissar och vissa andra motordrivna anordningar, H-föreskrifterna, i tre separata grundförfattningar:

- Boverkets förslag till föreskrifter om krav för användning av motordrivna anordningar,
- Boverkets förslag till föreskrifter om utförande av kontroll samt ackreditering av kontrollorgan för motordrivna anordningar, och
- Boverkets förslag till föreskrifter om hissar för uppfyllandet av hissdirektivet 2014/33/EU.

Avsikten med uppdelningen i tre författningar är att tydliggöra reglernas syfte och underlätta förståelsen och därmed även tillämpningen av reglerna. De nya författningarna föreslås träda i kraft den 1 december 2025. Samtidigt upphävs nu gällande H-föreskrifter.

Denna konsekvensutredning avser författningen med föreskrifter om utförande av kontroll samt ackreditering av kontrollorgan för motordrivna anordningar. I författningsförslaget har samlats de föreskrifter som berör kontrollorganen. Förslaget innehåller kvalifikationskrav för ackreditering av kontrollorganen samt föreskrifter om vad första besiktning, återkommande besiktning och revisionsbesiktning ska omfatta. I förslaget anges också vilka slag av brister som utgör omedelbar risk för säkerhet och hälsa och som innebär ett användningsförbud för den motordrivna anordningen enligt 5 kap. 14 § PBF. Vidare finns i förslaget bland annat krav på det besiktningsprotokoll som kontrollorganet ska utfärda och rapportering och information som kontrollorganet ska lämna till Boverket.

Enligt principerna för den allmänna översynen av Boverkets byggregler, vilka innefattar H-föreskrifterna, ska de nya föreskrifterna precisera de krav som ställs i lag och förordning, medan samhällsbyggnadssektorn förväntas ta fram lösningar som uppfyller kraven. Utgångspunkten är att de nya författningarna inte ska innehålla några allmänna råd, utan enbart föreskrifter, det vill säga bindande regler.

Författningsförslaget består av tre kapitel:

- 1 kap. Övergripande bestämmelser
- 2 kap. Ackreditering av kontrollorgan

- 3 kap. Utförande av kontroll

Bestämmelserna i författningsförslaget om kvalifikationskrav för kontrollorgan är i förhållande till motsvarande reglering i H-föreskrifterna oförändrade.

Förslaget innebär i huvudsak följande ändringar jämfört med H-föreskrifterna.

- En ny bestämmelse föreslås om att kontrollorgan ska delta i möten för erfarenhetsutbyte som Swedac eller Boverket anordnar. Motsvarande krav har tidigare angetts i Swedac:s föreskrifter.

Detaljerade allmänna råd med exempel och rekommendationer om kontrollen i samband med första och återkommande besiktning för olika anordningstyper överförs inte till författningsförslaget. Kraven på vad kontrollen ska omfatta är dock i princip oförändrade jämfört med H-föreskrifterna.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
1 Författningsförslag	7
2 Inledning	13
2.1 Bakgrund	13
2.1.1 Uppdraget	13
2.1.2 Syftet och målet med uppdraget	14
2.2 Arbetsmetod	14
2.3 Om författningskommentarer	15
2.4 Förkortningar	15
3 Rättsliga förutsättningar	17
3.1 Boverkets bemyndigande	17
3.2 Anmälan av tekniska regler	17
3.3 Anmälan av krav enligt tjänstedirektivet	17
3.4 Regeringens medgivande	17
4 Beskrivning av gällande regler	18
4.1 Plan- och bygglagen	18
4.2 Plan- och byggförordningen	19
4.3 Boverkets föreskrifter och allmänna råd om hissar och vissa andra motordrivna anordningar	20
5 Närmare om författningsförslaget	22
5.1 Separata författningar	22
5.2 Författningsförslagets utformning	23
5.3 Författningsförslaget innehåller bara bindande regler	23
5.4 Övergripande bestämmelser (1 kap.)	24
5.4.1 Portalparagrafen (1 kap. 1 §)	24
5.4.2 Föreskrifternas tillämpningsområde (1 kap. 2 §)	24
5.4.3 Definitioner (1 kap. 3 §)	24
5.4.4 Besiktningsprotokoll och besiktningsskylt (1 kap. 4–5 §§)	25
5.4.5 Bestämmelser om kontrollorganens rapportering och information (1 kap. 6–8 §§)	26
5.5 Ackreditering av kontrollorgan (2 kap.)	26
5.6 Utförande av kontroll (3 kap.)	27
6 Konsekvenser	30
6.1 Redogörelse av problemet	30
6.1.1 Allmänna råd används som om de var bindande krav	30
6.1.2 Omfattande och svåröverskådligt regelverk	31
6.1.3 Gällande regler om motordrivna anordningar	31
6.2 Vilken förändring som eftersträvas	31
6.3 Om ingen åtgärd vidtas (nollalternativet)	31
6.4 Alternativa lösningar	32
6.5 Redogörelse för lämpligaste alternativ	32
6.6 Analys av det valda alternativet	33
6.6.1 Sammanfattning av konsekvenserna	33
6.6.2 Vilka som berörs av förslaget	35
6.6.3 Kostnadsmässiga och andra konsekvenser	35
6.6.4 Staten	35
6.6.5 Kommuner	36
6.6.6 Företag	37
6.6.7 Europeiska unionen	39
6.6.8 Norden	39
6.6.9 Miljö och klimat	39
6.6.10 Kulturmiljö samt arkitektur och gestaltad livsmiljö	40
6.6.11 Social hållbarhet	40
6.6.12 Redogörelse av åtgärder	40

6.7	Ikraftträdande, informationsinsatser och utvärdering.....	40
6.7.1	Ikraftträdande och övergångsbestämmelser.....	40
6.7.2	Speciella informationsinsatser	41
6.7.3	Utvärdering.....	41
7	Författningskommentarer	42

1 Författningsförslag

Förslag till föreskrifter om utförande av kontroll samt ackreditering av kontrollorgan för motordrivna anordningar

Boverkets föreskriver¹ följande med stöd av 10 kap. 19 § första stycket 1–3 och 20 § plan- och byggförordningen (2011:338).

1 kap. Övergripande bestämmelser

Allmänt

1 § Denna författning innehåller föreskrifter till 5 kap. 8 och 11 §§ plan- och byggförordningen (2011:338) om utförande av kontroll av motordrivna anordningar. Författningen innehåller också föreskrifter om kompetenskrav för ackreditering av kontrollorgan enligt 5 kap. 10 § samma förordning samt övriga krav i fråga om rapportering och information för sådana organ.

Föreskrifternas tillämpningsområde

2 § Föreskrifterna gäller för motordrivna anordningar som avses i 1 kap. 5 § plan- och byggförordningen (2011:338) med de preciseringar som framgår av Boverkets föreskrifter (20xx:xx) om krav för användning av motordrivna anordningar.

Föreskrifterna i 1 kap. omfattar övergripande bestämmelser.

Föreskrifterna i 2 kap. omfattar bestämmelser om ackreditering av kontrollorgan.

Föreskrifterna i 3 kap. omfattar bestämmelser om utförande av kontroll.

Definitioner

3 § Termer och uttryck i denna författning har samma betydelse som i plan- och bygglagen (2010:900), plan- och byggförordningen (2011:338) och Boverkets föreskrifter (20xx:xx) om krav för användning av motordrivna anordningar.

Besiktningsprotokoll

4 § I besiktningsprotokoll enligt 5 kap. 11 § första stycket plan- och byggförordningen (2011:338) ska följande anges:

1. Vid första besiktning om den motordrivna anordningen uppfyller gällande krav på skydd för säkerhet och hälsa.

2. Vid återkommande besiktning om de delar av anordningen som har betydelse för säkerhet och hälsa hålls i stand.

3. Vid revisionsbesiktning om anordningen efter ändringen uppfyller gällande krav på skydd för säkerhet och hälsa.

Om anordningen har brister ska det anges i protokollet liksom bristernas betydelse för säkerhet och hälsa. För brister som var för sig inte har omedelbar betydelse med hänsyn till kraven på säkerhet och hälsa, ska bristernas sammanlagda betydelse för säkerhet och hälsa anges.

¹ Se Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1535 av den 9 september 2015 om ett informationsförfarande beträffande tekniska föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster.

I besiktningsprotokollet ska även redovisas uppgifter om

1. anordningen och dess unika identifikation (tillverkningsnummer, uppställningsplats eller annan uppgift för enkel identifikation),
2. kontrollorganets namn,
3. ackrediteringsnummer,
4. ackrediteringsmärke,
5. besiktningsdatum och datum för utfärdande av protokoll,
6. namn eller identitetskod för den som utfört kontrollen, och
7. tillåten maxlast (om det är en lastbärande anordning).

Vid första eller återkommande besiktning ska för anordning som efter avslutad besiktning inte har brister som utgör omedelbar betydelse för säkerhet och hälsa enligt 3 kap. 6 eller 12–13 §§ även anges månad och år då en ny besiktning ska vara utförd.

Besiktningsskylt

5 § Om den motordrivna anordningen efter avslutad första eller återkommande besiktning bedömts inte ha brister som utgör omedelbar betydelse för säkerhet och hälsa enligt 3 kap. 6 eller 12–13 §§, ska kontrollorganet utfärda eller uppdatera en besiktningsskylt. Krav på uppdatering av besiktningsskylt gäller även efter revisionsbesiktning om någon uppgift på skylten har ändrats.

På skylten ska det finnas lättförståeliga och tydliga uppgifter om

1. anordningens identitet,
2. månad och år då en ny kontroll ska vara utförd,
3. kontrollorganets namn,
4. ackrediteringsnummer,
5. ackrediteringsmärke, och
6. tillåten maxlast (om det är en lastbärande anordning).

Övriga bestämmelser

6 § Kontrollorganet ska skicka in kopia av ackrediteringsintyget till Boverket.

7 § Kontrollorganet ska årligen sammanställa och till Boverket redovisa sådana brister som har uppmärksamats vid kontroller och som kan ha betydelse för att bedöma säkerheten hos en viss typ av objekt.

Om kontrollorganet vid kontroll observerar allvarliga brister som sannolikt kan finnas hos liknande anordningar i andra anläggningar ska Boverket snarast informeras.

8 § Kontrollorganet ska i förekommande fall delta i möten för utbyte av erfarenheter som ackrediteringsorganet eller Boverket anordnar eller anvisar.

2 kap. Ackreditering av kontrollorgan

1 § Ett kontrollorgan som ackrediteras för att utföra kontroll av motordrivna anordningar i byggnadsverk ska vara av Typ A enligt SS-EN ISO/IEC 17020:2012 samt uppfylla de krav som anges i 2–6 §§.

2 § Kontrollorgan kan ackrediteras för olika slags anordningar.

3 § Kontrollorgan kan ackrediteras för antingen befogenhetsområdena B och K eller enbart befogenhetsområde B. Befogenhetsområde B omfattar installationskontroll enligt 3 kap. 4 § samt sådan kontroll som ingår i återkommande besiktning enligt 3 kap. 9 §. Befogenhetsområde K omfattar konstruktionskontroll enligt 3 kap. 3 §.

4 § Ackrediterade kontrollorgan ska ha personal med kvalifikationer inom det eller de befogenhetsområden som ackrediteringen avser. Personalen ska vara antingen

tillsvidareanställd eller knuten till kontrollorganet genom avtal. Personalen ska ha praktisk erfarenhet av det eller de slags anordningar som ackrediteringen avser.

Minst en anställd ska lägst ha auktorisation för lågspänning (AL) enligt 2 kap. 1 § Elsäkerhetsverkets föreskrifter om auktorisation som elinstallatör, ELSÄK-FS 2017:4.

I den tekniska ledningen för ett kontrollorgan som ackrediteras för befogenhetsområde K ska det finnas minst en person med för uppgiften relevant civilingenjörsutbildning eller motsvarande kunskap.

5 § I ett kontrollorgan som ackrediteras för befogenhetsområde B ska det finnas ansvarig kontrollpersonal som uppfyller följande krav:

1. Kontrollpersonalen ska lägst ha treårig gymnasieutbildning med relevant fackinriktning eller motsvarande kunskaper. De ska dessutom ha kompletterande teoretisk utbildning inom de områden och för de slags anordningar som den personliga befogenheten ska avse.

Den kompletterande utbildningen ska, beroende av aktuell anordning, innefatta

- a) författningar och standarder inom området,
- b) kontroll, kontrollomfattning och kontrollfilosofi,
- c) utförande av kontroll,
- d) grundläggande kunskaper i konstruktionskontroll,
- e) schemagranskning,
- f) kunskap om objekt inom området,

g) kunskap motsvarande vad som gäller för att erhålla begränsad auktorisation (B) enligt 2 kap. 1 § Elsäkerhetsverkets föreskrifter (ELSÄK-FS 2017:4) om auktorisation som elinstallatör och

- h) kunskap om förväntade skadetyper.

2. Kontrollpersonalen ska ha genomgått praktikutbildning under handledning av behörig kontrollingenjör. Utbildningen ska ha gett praktikanten möjlighet att själv utföra och redovisa kontrolluppdrag under erfaren teknisk ledning och övervakning.

För att få utföra installationskontroll krävs ett års erfarenhet av återkommande besiktning.

6 § I ett kontrollorgan som ackrediteras för befogenhetsområde K ska det finnas ansvarig kontrollpersonal som uppfyller följande krav:

1. Kontrollpersonalen ska lägst ha treårig gymnasieutbildning med relevant fackinriktning eller motsvarande kunskaper. De ska dessutom ha kompletterande teoretisk utbildning inom de områden och för de slags anordningar som den personliga befogenheten ska avse.

Den kompletterande utbildningen ska, beroende av aktuell anordning, innefatta

- a) författningar och standarder inom området,
- b) material och svetsteknik,
- c) schemagranskning,
- d) tillverknings- och installationsmetoder,
- e) kontrollomfattning,
- f) beräkningsmodeller,
- g) kunskaper om objekt och system inom området, och

h) kunskaper motsvarande dem som gäller för att erhålla begränsad auktorisation (B) enligt 2 kap. 1 § Elsäkerhetsverkets föreskrifter om auktorisation som elinstallatör, ELSÄK-FS 2017:4.

2. Kontrollpersonalen ska ha genomgått praktikutbildning under handledning av behörig beräknings- eller kontrollingenjör. Utbildningen ska ha gett praktikanten möjlighet att själv utföra och redovisa konstruktionskontrolluppdrag under erfaren teknisk ledning och övervakning.

3 kap. Utförande av kontroll

Allmänt

1 § Av detta kapitel framgår de uppgifter som kontrollorgan ska utföra vid kontroll av motordrivna anordningar i enlighet med kraven om kontroll enligt Boverkets föreskrifter (20xx:xx) om krav för användning av motordrivna anordningar.

Första besiktning

2 § Vid den första besiktningen ska kontrollorganet undersöka om den motordrivna anordningen uppfyller de krav på skydd som framgår av föreskrifter om kontroll som har meddelats med stöd av 16 kap. 11 § plan- och bygglagen (2010:900).

Den första besiktningen ska omfatta både konstruktionskontroll och installationskontroll, såvida den motordrivna anordningen inte omfattas av undantag enligt 1 kap. 20 § i Boverkets föreskrifter (20xx:xx) om krav för användning av motordrivna anordningar.

Konstruktionskontroll

3 § Konstruktionskontroll ska omfatta följande:

1. Kontroll av om anordningen är lämplig för avsett ändamål samt av dess placering i byggnaden eller på fastigheten, allt med hänsyn till säkerhet och hälsa.
2. Granskning av ritningar, kopplingsscheman, uppgifter om laster, material och ytbehandling.
3. Kontroll av att möjligheterna att utföra underhåll och fortlöpande tillsyn på ett säkert sätt har beaktats.
4. Kontroll av beräkningar, säkerhetsanalyser och -rapporter, i den omfattning som behövs för att kunna bedöma hållfastheten, stabiliteten och säkerheten i övrigt.
5. Kontroll av instruktioner för användning, drift, räddning, fortlöpande tillsyn och underhåll.

Installationskontroll

4 § Installationskontroll ska omfatta kontroll av

1. att rätt anordning installerats för det ändamål, med den belastning och hastighet som den är avsedd för, samt att den placerats riktigt i byggnaden eller på fastigheten, allt med hänsyn tagen till säkerhet och hälsa,
2. att anordningen är installerad i enlighet med tillhörande dokumentation,
3. infästningar av anordningen i bärande byggnadsdelar,
4. utrymmen och utrustning som tillhör anordningen,
5. att byggnadsdelar, installationer eller andra föremål inte påverkar anordningen på sådant sätt att det kan inverka menligt på anordningens säkerhet,
6. funktionen hos säkerhets- och skyddsanordningarna,
7. funktionen av anordningen i övrigt, och
8. att instruktioner för användning, drift, räddning, fortlöpande tillsyn och underhåll är tillgängliga.

Kontroll av lastberoende säkerhets- och skyddsanordningar enligt första stycket 6 ska utföras både med och utan nödvändig belastning. Samtliga värden som mäts vid prov och som är av betydelse för kommande kontroller ska noteras i journal enligt 1 kap. 26 § Boverkets föreskrifter (20xx:xx) om krav för användning av motordrivna anordningar.

Vid kontroll av lastbärande anordningar enligt första stycket 7 ska kontrollen utföras med nödvändig belastning.

Kontrollorganets ställningstagande

5 § Om kontrollen visar att den motordrivna anordningen har brister ska kontrollorganet utifrån sin kontroll ta ställning till om bristerna utgör omedelbar risk för säkerhet och hälsa enligt 6 §.

Brister med omedelbar betydelse för säkerhet och hälsa

6 § Brister som kvarstår efter avslutad kontroll enligt 3 § eller 4 § 1, 2, 3, 5 eller 6 utgör var för sig omedelbar risk för säkerhet och hälsa.

Även brister som kvarstår efter avslutad kontroll enligt 4 § 4, 7 eller 8 kan av kontrollorganet bedömas samverka och därför utgöra omedelbar risk för säkerhet och hälsa.

Brister som inte har omedelbar betydelse för säkerhet och hälsa

7 § Andra brister än sådana som avses i 6 § ska inte anses ha omedelbar betydelse för säkerhet och hälsa.

Återkommande besiktning

8 § Vid den återkommande besiktningen ska kontrollorganet kontrollera om den motordrivna anordningen uppfyller de för anordningen gällande kraven på skydd som framgår av föreskrifter om kontroll (av motordrivna anordningar) som har meddelats med stöd av 16 kap. 11 § plan- och bygglagen (2010:900).

9 § Återkommande besiktning ska omfatta följande:

1. Funktionskontroll av säkerhets- och skyddsanordningar.
2. Funktionskontroll av anordningen i övrigt.
3. Kontroll av drivande och bärande delar av anordningen, upphängning av lastbärande korgar, stolar eller dylikt, allt med avseende på förändringar som kan nedsätta anordningens säkerhet. Linor för linbaneanläggningar underkastas magnetinduktiv undersökning enligt 4 kap. 9 § Boverkets föreskrifter (20xx:xx) om krav för användning av motordrivna anordningar.
4. Kontroll av driftkondition hos de komponenter som inte arbetar vid normal drift.
5. Kontroll av att anordningen inte genomgått ändringar eller ingrepp som kan påverka anordningens säkerhet.
6. Kontroll av att det i anordningens närhet inte har vidtagits sådana åtgärder som kan nedsätta anordningens säkerhet eller förorsaka risk för olycksfall i övrigt.
7. Kontroll av att instruktioner och skyltar rörande användning, drift, räddning, fortlöpande tillsyn, skötsel och underhåll är tillgängliga.
8. Kontroll av sådan journal som avses i 1 kap. 26 § Boverkets föreskrifter (20xx:xx) om krav för användning av motordrivna anordningar att anordningen fortlöpande tillses, sköts och underhålls.
9. Kontroll av protokoll från senaste besiktning samt kontroll att brister som konstaterades vid föregående besiktning, men inte ansågs ha omedelbar betydelse för säkerhet och hälsa, har åtgärdats. Om den senaste besiktningen avser revisionsbesiktning ska även protokoll från senaste första eller återkommande besiktning kontrolleras.

10 § Den mer omfattande återkommande besiktningen av linbanor och bergbanor enligt 4 kap. 8 § Boverkets föreskrifter (20xx:xx) om krav för användning av motordrivna anordningar ska utöver en återkommande besiktning enligt 9 § även omfatta följande:

1. Kontroll av att instruktioner och utrustningar för drift, skötsel, underhåll och egen tillsyn ger förutsättningar för en tillfredsställande säkerhet om instruktionerna följs.
2. Kontroll av att instruktioner och utrustningar för drift ger förutsättningar för en säker evakuering av passagerare.

3. Kontroll av att instruktioner och utrustningar finns, vilka ger förutsättningar för såväl förebyggande brandskydd som skydd vid uppkommen brand.

4. Kontroll av att maskin- och driftutrymmen endast innehåller anordningar och materiel för linbaneinstallationen enligt 4 kap. 1 § Boverkets föreskrifter (20xx:xx) om krav för användning av motordrivna anordningar.

5. Funktionskontroll av lastberoende säkerhets- och skyddsanordningar med nödvändig belastning i de fall sådan kontroll vid återkommande besiktning enligt 9 § görs mot referensvärden.

6. Funktionskontroll av nödmaskineri med nödvändig belastning.

7. Kontroll av linstolpars och dess fundament hållfasthet med avseende på påverkan av drift, korrosion och väder.

Kontrollorganets ställningstagande

11 § Om kontrollen visar att anordningen har brister ska kontrollorganet utifrån sin kontroll ta ställning till om bristerna utgör omedelbar risk för säkerhet och hälsa enligt 12 eller 13 §§.

Brister under bruksskedet med omedelbar betydelse för säkerhet och hälsa

12 § Brister som kvarstår efter avslutad kontroll utgör var för sig omedelbar risk för säkerhet och hälsa om bristerna avser det som ska kontrolleras enligt 9 § 1, 3, 4 eller 5.

Även brister enligt 9 § 2, 6, 7 eller 8 kan av kontrollorganet bedömas samverka och därför utgöra omedelbar risk för säkerhet och hälsa.

Kvarstår brister enligt 9 § 2, 6, 7 eller 8 från föregående kontroll utgör dessa var för sig omedelbar risk för hälsa och säkerhet.

13 § Om den som äger eller annars ansvarar för anordningen inte kan uppvisa protokollet från den senaste kontrollen för kontrollorganet ska samtliga brister som kvarstår efter avslutad kontroll anses utgöra omedelbar risk för säkerhet och hälsa.

Brister under bruksskedet som inte har omedelbar betydelse för säkerhet och hälsa

14 § Andra brister än sådana som avses i 12 och 13 §§ ska inte anses ha omedelbar betydelse för säkerhet och hälsa.

Revisionsbesiktning

15 § Vid revisionsbesiktningen ska kontrollorganet kontrollera om den motordrivna anordningen efter ändringen uppfyller de för anordningen gällande kraven på skydd som framgår av föreskrifter om kontroll som har meddelats med stöd av 16 kap. 11 § plan- och bygglagen (2010:900).

Revisionsbesiktningen ska omfatta konstruktions- och installationskontroll enligt 3 och 4 §§ i nödvändig omfattning samt anpassas till ändringens omfattning och betydelse för kraven på skydd.

Kontrollorganets ställningstagande

16 § Om kontrollen visar att en anordning har brister ska kontrollorganet utifrån sin kontroll ta ställning till om bristerna utgör omedelbar risk för säkerhet och hälsa. Bristerna ska bedömas enligt 6 och 7 §§.

Denna författning träder i kraft den 1 december 2025.

2 Inledning

När en myndighet tar fram föreskrifter eller allmänna råd ska myndigheten utreda vilka konsekvenser som kommer att uppstå av regeln enligt förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar (konsekvensutredningsförordningen). Denna konsekvensutredning innehåller därför beskrivningar och svar som särskilt regleras i förordningen men innehåller också andra överväganden utifrån vad som regleras i exempelvis förordningen (2022:208) med instruktion för Boverket.

Boverkets konsekvensutredningar kan användas som ett slags förarbeten och tolkningsunderlag till Boverkets föreskrifter och allmänna råd. Föreliggande dokument utgör en sådan konsekvensutredning.

En konsekvensutredning ska stå i proportion till förslagets omfattning och effekter. Utgångspunkterna i detta kapitel påverkar omfattningen av konsekvensutredningen.

2.1 Bakgrund

2.1.1 Uppdraget

Boverkets regler om motordrivna anordningar behöver moderniseras och förklas, för att kunna bidra till ett snabbare och mer kostnadseffektivt byggande. Boverket har därför initierat ett uppdrag att se över reglerna i H-föreskrifterna.

Författningsförslaget innehåller regler om kontroll av sådana motordrivna anordningar som avses i 1 kap. 5 § PBF och som omfattas av krav på kontroll enligt Boverkets förslag till föreskrifter om krav för användning av motordrivna anordningar. Författningsförslaget innehåller också regler om ackreditering av de kontrollorgan som får utföra sådan kontroll.

En viktig utgångspunkt och avgränsning i översynen har varit att kravnivåerna i allt väsentligt inte ska ändras.

Motiv till att reglera krav för motordrivna anordningar

Den som kliver in i en hiss eller använder en annan motordriven anordning ska kunna känna sig trygg och säker. Vid installation och ändring av en motordriven anordning är det enligt 10 kap. 5 § PBL den som är byggherre som ansvarar för att gällande krav uppfylls och att åtgärden utförs i enlighet med de beslut som meddelats för åtgärden. Det är den som äger eller annars ansvarar för

anordningen som ansvarar för att befintliga anordningar får den skötsel och det underhåll som krävs och att besiktningar av anordningen utförs.

För att garantera säkerheten hos en hiss eller annan motordriven anordning finns det regler som fastighetsägare, byggherrar, tillverkare, serviceföretag, besiktningsorgan och byggnadsnämnder måste följa.

Utan tydliga krav och kravnivåer saknas tillräckliga förutsättningar och incitament för de som har ansvar för motordrivna anordningar att begränsa olycksrisker till en nivå som inte utgör oacceptabel risk för olyckor.

2.1.2 Syftet och målet med uppdraget

Översynen av Boverkets regler om motordrivna anordningar syftar till att skapa ett förenklat och konsekvent regelverk. Författningsförslaget påverkar inte kravnivåerna enligt lag och förordning. Regelarbetet omfattar enbart Boverkets tillämpningsföreskrifter.

Förslaget ska tydliggöra rollfördelningen mellan staten, samhällsbyggnadssektorn och standardiseringen. Boverket ska i föreskrifterna precisera de krav som ställs i lag och förordning, medan samhällsbyggnadssektorn förväntas ta fram lösningar som uppfyller kraven, med standardiseringen som alternativ.

Efter översynen ska reglerna om kontroll av motordrivna anordningar

- bestå av färre materiella regler
- kraven ska vara motiverade utifrån hälso- och säkerhetsaspekter och inte vara mer detaljerade än vad som krävs för att uppfylla detta syfte
- bara innehålla bindande föreskrifter – i princip inga allmänna råd och inga hänvisningar till standarder, regler eller allmänna råd från andra myndigheter eller organisationer.

Reglerna om kontroll av motordrivna anordningar samt ackreditering av kontrollorgan ska samlas i en separat föfattning. Kraven ska vara tydligare och generellt mindre detaljerade. Härigenom blir reglerna enklare att tillämpa och kontrollorganen ges också bättre förutsättningar att utveckla nya lösningar som bättre svarar mot hur kontrollen kan utföras. Därmed skapas bättre förutsättningar för ett mer kostnadseffektivt byggande och en ökad konkurrens kan stimuleras.

2.2 Arbetsmetod

Författningsförslaget ska, så långt det är möjligt, vara utformat på ett likartat sätt som Boverkets andra bygg- och konstruktionsregler. Under arbetet med författningsförslaget har Boverket haft kontakt med branschorganisationer

inom olika sakområden. Boverket har haft dialog vid samrådsmöten med kontrollorgan och andra berörda myndigheter.

Konsekvensutredningen med författningsförslag var ute på remiss från 5 december 2024 till 7 mars 2025. Med anledning av inkomna remissynpunkter och nya överväganden fann Boverket anledning att justera vissa delar av förslaget.

Enbart remissynpunkter som berör utformningen av författningen och konsekvensutredningen har tagits upp här. Däremot har inte generella synpunkter på regelmodellen tagits upp eftersom Boverket inte funnit skäl att ifrågasätta det tidigare ställningstagande som gjordes i avrapportering till regeringen.²

2.3 Om författningskommentarer

För att kunna tillämpa och fullt ut förstå innebörden av författningen räcker det inte alltid med att enbart läsa författningen. Det finns olika metoder och tekniker för att tolka författningar och bestämmelser i författningar kan i många fall vara allmänt hållna. Om en tillämpare vill få reda på syftet med en viss bestämmelse brukar ledning i första hand sökas i förarbetena.

I konsekvensutredningen har Boverket formulerat utförliga författningskommentarer till bestämmelserna i författningen. Därigenom kan författningskommentarerna användas som stöd för tillämpningen, rättsliga prövningar och liknande. Författningskommentarerna har därför som utgångspunkt författats

- så att syftet med föreskriften framgår
- med förklaring av hur de begrepp som används är avsedda att tolkas
- med exemplifieringar.

Dessutom kan författningskommentarerna ligga till grund för vägledningar. Sådana vägledningar kan också kompletteras med ytterligare förklarande text och vid behov figurer, tabeller och liknande. Observera att författningskommentarer och vägledningar i sig inte har någon juridiskt bindande status utan utgör endast ett hjälpmedel för att förstå gällande regler.

2.4 Förkortningar

BBR Boverkets byggregler (2011:6) – föreskrifter och allmänna råd³

² Boverket (2020): Möjligheternas byggregler – Ny modell för Boverkets bygg- och konstruktionsregler (rapport 2020:31).

³ Den 1 juli 2025 träder nya byggregler i kraft som ersätter huvuddelen av bestämmelserna i BBR.

EKS	Boverkets föreskrifter och allmänna råd (2011:10) om tillämpning av europeiska konstruktionsstandarder (eurokoder) ⁴
H-föreskrifterna	Boverkets föreskrifter och allmänna råd (2011:12) om hissar och vissa andra motordrivna anordningar
Hissdirektivet	Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/33/EU av den 26 februari 2014 om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om hissar och säkerhetskomponenter till hissar ⁵
PBF	Plan- och byggförordning (2011:338)
PBL	Plan- och bygglag (2010:900)

⁴ Den 1 juli 2025 träder en ny författning i kraft, Boverkets föreskrifter och allmänna råd (2024:6) om bärförmåga, stadga och beständighet i byggnader m.m., som ersätter EKS.

⁵ EUT L 96/251, 29.3.2014, s. 251, Celex 314L0033.

3 Rättsliga förutsättningar

Detta kapitel beskriver de rättsliga förutsättningarna för Boverkets förslag till nya föreskrifter och allmänna råd och innehåller bland annat de uppgifter om föreskriftsbemyndiganden som avses i konsekvensutredningsförordningen.

3.1 Boverkets bemyndigande

Författningsförslaget avser att precisera

- Kraven i 5 kap. 8 och 11 §§ PBF om utförande av kontroll av motordrivna anordningar enligt bemyndigande i 10 kap. 19 § första stycket 1 och 3 samt 20 § PBF.

Kompetenskrav för ackreditering av kontrollorgan enligt 5 kap. 10 § PBF samt övriga krav i fråga om rapportering och information för sådana organ enligt bemyndigande i 10 kap. 19 § första stycket 2 PBF.

3.2 Anmälan av tekniska regler

Informationsförfarande enligt förordningen (1994:2029) om tekniska regler kommer att genomföras eftersom författningsförslaget innehåller sådana tekniska regler som avses i 2 § samma förordning.

3.3 Anmälan av krav enligt tjänstedirektivet

Författningsförslaget innehåller regler som berör tillträde till eller utövande av tjänsteverksamhet. Boverket bedömer därför att författningsförslaget behöver anmälas enligt 2 § förordningen (2009:1078) om tjänster på den inre marknaden, som hänvisar till tjänstedirektivet⁶.

3.4 Regeringens medgivande

Boverket gör bedömningen att författningsförslaget inte medför sådana väsentliga effekter på kostnader för staten, kommuner eller regioner att medgivande krävs av regeringen enligt konsekvensutredningsförordningen.

⁶ Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/123/EG av den 12 december 2006 om tjänster på den inre marknaden.

4 Beskrivning av gällande regler

I detta avsnitt beskrivs gällande regler om kontroll av motordrivna anordningar samt ackreditering av kontrollorgan i PBF och H-föreskrifterna.

4.1 Plan- och bygglagen

Det finns inga materiella bestämmelser om kontroll i plan- och bygglagen (2010:900), PBL. Däremot innehåller lagen bestämmelser som bemyndigar regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om kontroll. Av 16 kap. 11 § första punkten PBL framgår att föreskrifter om kontroll får meddelas för att sådana föreskrifter som meddelats med stöd av 16 kap. 2, 5 och 6 §§ PBL följs.

Av 16 kap. 2 § tredje punkten PBL följer att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vad som krävs för att ett byggnadsverk, skyltar och ljusanordningar ska anses uppfylla kraven i 8 kap. 1 och 4 §§ PBL. Med stöd av detta bemyndigande har regeringen bland annat meddelat föreskrifter som preciserar vilka väsentliga tekniska egenskapskrav som ställs på byggnadsverk. Föreskrifter härom återfinns i 3 kap. 7–10 och 13–22 §§ PBF.

Av 16 kap. 5 § PBL följer att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om krav på byggnadsverk som omfattas av 8 kap. PBL och som utöver bestämmelserna i 8 kap. PBL behövs till skydd för liv, personlig säkerhet och hälsa. Med stöd av detta bemyndigande har regeringen bland annat föreskrivit om särskilda säkerhetskrav avseende redan uppförda byggnader (3 kap. 11–12 §§ PBF) samt reglerat användningen av motordrivna anordningar i byggnadsverk (5 kap. 12–17 §§ PBF).

Med stöd av 16 kap. 11 § första punkten PBL har regeringen beslutat bestämmelser om kontroll av hissar och andra motordrivna anordningar i 5 kap. 8–11 §§ PBF.

Av 16 kap. 11 § andra punkten PBL framgår att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om kontroll av att kraven i linbaneförordningen⁷ uppfylls. Med stöd av förevarande punkt har regeringen föreskrivit om sådan kontroll i 5 kap. 8 § andra stycket PBF.

⁷ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/424 av den 9 mars 2016 om linbaneanläggningar och om upphävande av direktiv 2000/9/EG.

4.2 Plan- och byggförordningen

Bestämmelser om kontroll av motordrivna anordningar i byggnadsverk finns i 5 kap. 8–11 §§ PBF. Nämda bestämmelser om kontroll förutsätter för dess tillämpning att Boverket med stöd av 10 kap. 19 § PBF meddelat föreskrifter om kontroll av motordrivna anordningar i byggnadsverk. Boverket har meddelat sådana föreskrifter i H-föreskrifterna vilket innebär att bestämmelserna i 5 kap. 8–11 §§ PBF äger tillämpning.

Kontrollen av motordrivna anordningar ska enligt 5 kap. 8 § första stycket PBF ske

- innan anordningen tas i bruk (första besiktning)
- med intervaller på minst sex månader och högst sex år (återkommande besiktning), eller
- innan anordningen för första gången tas i bruk efter att ha ändrats (revisionsbesiktning).

Vid besiktning ska det enligt 5 kap. 8 § andra stycket PBF kontrolleras om den motordrivna anordningen uppfyller de krav på skydd för säkerhet och hälsa som avses i 8 kap. 4 § PBL och anslutande föreskrifter. Vid besiktning av sådana linbaneanläggningar som omfattas av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 2016/424 av den 9 mars 2016 om linbaneanläggningar och om upphävande av direktiv 2000/9/EG, ska det dessutom kontrolleras om anläggningen uppfyller kraven i den förordningen.

Krav på besiktning kan enligt 5 kap. 9 § PBF även grunda sig på beslut från tillsynsmyndigheten. Om tillsynsmyndigheten med stöd av 8 kap. 6 eller 7 §§ PBF har beslutat om det ska den som äger eller annars ansvarar för en motor-driven anordning som är installerad i ett byggnadsverk se till att anordningen kontrolleras (särskild besiktning) i enlighet med det som anges i tillsynsmyndighetens beslut.

En besiktning enligt 5 kap. 8 eller 9 §§ PBF ska enligt 5 kap. 10 § PBF utföras av någon vars kompetens för uppgiften har styrkts genom ackreditering enligt lagen (2011:791) om ackreditering och teknisk kontroll och Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 om krav för ackreditering och upphävande av förordning (EEG) nr 339/93, eller av någon som uppfyller motsvarande krav enligt bestämmelser i ett annat land i Europeiska unionen eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. 5 kap. 10 § andra stycket PBF innehåller en upplysning om att bestämmelser om tillfällig yrkesutövning och erkännande av yrkeskvalifikationer som har förvärvats eller erkänts i en annan stat än Sverige inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller i Schweiz

finns i lagen (2016:145) om erkännande av yrkeskvalifikationer och i de föreskrifter som meddelas i anslutning till den lagen.

Den som utfört besiktningen ska enligt 5 kap. 11 § PBF

- utfärda ett protokoll om att besiktningen har gjorts och vad den omfattat,
- i protokollet ange om anordningen har sådana brister som avses i 10 kap. 20 § andra stycket 1 (brister som har omedelbar betydelse med hänsyn till kraven på skydd för säkerhet och hälsa) eller 2 (brister i övrigt som kan ha betydelse med hänsyn till kraven på skydd för säkerhet och hälsa) och vilka bristerna i så fall är, och
- lämna ett exemplar av protokollet till den som äger eller annars ansvarar för anordningen.

Om anordningen har sådana brister som avses i 10 kap. 20 § andra stycket 1 PBF så följer det av 5 kap. 11 § andra stycket PBF att den som utfört besiktningen omedelbart ska underrätta den som äger eller annars ansvarar för anordningen om detta samt skicka ett exemplar av protokollet till byggnadsnämnden.

4.3 Boverkets föreskrifter och allmänna råd om hissar och vissa andra motordrivna anordningar

För motordrivna anordningar förtydligas kraven i PBL och PBF i tillämpningsföreskrifter, främst genom H-föreskrifterna.

H-föreskrifterna innehåller krav och regler för utförande och installation, kontroll, skötsel och underhåll samt vissa förbättringskrav på befintliga anordningar. Föreskrifterna innehåller även regler om ackreditering av kontrollorgan och de uppgifter som de ackrediterade kontrollorganen utför. Därutöver är regler för permanent installerade hissar med korg för uppfyllande av Hissdirektivet införlivat i svensk rätt genom bilaga 5 i författningen, som i princip ordagrant återger kraven i direktivet.

H-föreskrifterna gäller för sådana motordrivna anordningar som avses i 1 kap. 5 § PBF med de preciseringar och undantag som framgår i författningen. Följande motordrivna anordningar omfattas av H-föreskrifterna:

- Hissar
- Linbaneanläggningar
- Motordrivna portar och liknande anordningar

- Rulltrappor och rullramper
- Takmonterade persontransportanordningar
- Anordningar för avfall

5 Närmare om författningsförslaget

I detta avsnitt finns en allmän redogörelse av förslaget till nya föreskrifter om utförande av kontroll samt ackreditering av kontrollorgan för motordrivna anordningar, de överväganden som gjorts och vilka ändringar som skett i förhållande till reglerna i H-föreskrifterna. Ett urval av remissinstansernas synpunkter samt Boverkets bedömning redovisas under respektive underrubrik. Alla remissynpunkter finns att tillgå i sin helhet hos Boverket.

Komplement till denna redogörelse finns i avsnitt 7, med författningskommentarer till varje paragraf i författningsförslaget. I författningskommentarerna kan läsaren se vilken bestämmelse i H-föreskrifterna som motsvarar vilken paragraf i Boverkets förslag till nya föreskrifter om utförande av kontroll samt ackreditering av kontrollorgan för motordrivna anordningar.

5.1 Separata författningar

I Boverkets förslag till nya föreskrifter för motordrivna anordningar görs en uppdelning av reglerna i tre separata författningar:

- Boverkets förslag till föreskrifter om krav för användning av motordrivna anordningar,
- Boverkets förslag till föreskrifter om utförande av kontroll samt ackreditering av kontrollorgan för motordrivna anordningar, och
- Boverkets förslag till föreskrifter om hissar för uppfyllandet av hissdirektivet 2014/33/EU.

Avsikten med uppdelningen är att tydliggöra reglernas syfte och underlätta förståelsen och därmed även tillämpningen av reglerna.

Reglerna om motordrivna anordningar riktar sig till olika typer av aktörer. Bestämmelser om krav på utförande och installation, kontroll, samt drift, fortlöpande tillsyn, skötsel och underhåll, föreslås att läggas i författningen – Boverkets förslag till föreskrifter om krav för användning av motordrivna anordningar. De bestämmelser som enbart berör kontrollorganen, så som regler om ackreditering och utförande av kontroll, föreslås läggas i författningen – Boverkets förslag till föreskrifter om utförande av kontroll samt ackreditering av kontrollorgan för motordrivna anordningar. Bestämmelserna i H-föreskrifternas bilaga 5 som införlivar regler för permanent installerade hissar med korg för uppfyllande av Hissdirektivet i svensk rätt föreslås läggas i författningen – Boverkets förslag till föreskrifter om hissar för uppfyllandet av hissdirektivet 2014/33/EU.

I förhållande till H-föreskrifterna har bestämmelserna i detta författningsförslag främst omstrukturerats med avsikten att föreskrifterna ska vara mer strukturerade och lättlästa.

5.2 Författningsförslagets utformning

Författningsförslaget har tre kapitel:

- 1 kap. Övergripande bestämmelser
- 2 kap. Ackreditering av kontrollorgan
- 3 kap. Utförande av kontroll

I kapitel 1 finns förslag till föreskrifter om det besiktningsprotokoll som kontrollorganet ska utfärda enligt 5 kap. 11 § första stycket PBF samt föreskrifter om att kontrollorganet ska utfärda eller uppdatera en besiktningsskylt och vilka uppgifter som ska finnas på skylten. Vidare finns i kapitlet bestämmelser om rapportering och information som kontrollorganet ska lämna till Boverket och om kontrollorganets deltagande i möten för erfarenhetsutbyte.

I kapitel 2 anges kvalifikationskrav för ackreditering av kontrollorganen.

I kapitel 3 finns förslag till föreskrifter om vad första besiktning, återkommande besiktning och revisionsbesiktning ska omfatta. Vidare finns bestämmelser om vilka slag av brister som har omedelbar betydelse med hänsyn till kraven på skydd för säkerhet och hälsa och som därför innebär ett användningsförbud för den motordrivna anordningen enligt 5 kap 14 § PBF.

5.3 Författningsförslaget innehåller bara bindande regler

Enligt principerna för den allmänna översynen av Boverkets byggregler, vilka innefattar H-föreskrifterna, ska de nya föreskrifterna precisera de krav som ställs i lag och förordning, medan samhällsbyggnadssektorn förväntas ta fram lösningar som uppfyller kraven. Utgångspunkten är att de nya författningarna inte ska innehålla några allmänna råd, utan enbart föreskrifter, det vill säga bindande regler. Vad gäller de krav som ställs på kontrollen har utgångspunkten varit att kraven i författningsförslaget ska vara motiverade utifrån hälso- och säkerhetsaspekter och inte vara mer detaljerade än vad som krävs för att uppfylla detta syfte.

Boverket har analyserat varje föreskrift och varje allmänt råd i H-föreskrifterna och tagit ställning till vilka regler som ska finnas med i den nya författningen. Förslaget innebär få ändringar i sak och till stor del har formuleringarna i föreskrifterna, kraven på utförande av kontroll samt ackreditering av kontrollorgan

i H-föreskrifterna, behållits helt oförändrade. I syfte att förtydliga reglerna har det i författningsförslaget dock gjorts vissa språkliga justeringar som inte är avsedda att innebära någon ändring i sak. Av motsvarande skäl har även vissa regler i författningsförslaget givits en annan utformning än motsvarande regler i H-föreskrifterna.

De regler i H-föreskrifterna om utförande av kontroll som är allmänna råd återfinns inte i författningsförslaget. Nuvarande rekommendationer kring utförandet av kontrollen har i författningsförslaget inte bedömts lämpliga att göra till bindande regler genom föreskrifter. Se vidare avsnitt 5.6. Informativa hänvisningar till andra relevanta regler och förtydligande exempel, som idag anges i allmänna råd, kan lämpligen ingå i kommande vägledning till författningsförslaget.

5.4 Övergripande bestämmelser (1 kap.)

5.4.1 Portalparagrafen (1 kap. 1 §)

I en portalparagraf i 1 kap. 1 § i författningsförslaget tydliggörs kopplingen till de övergripande krav i PBF som den föreslagna föfattningen är avsedd att precisera.

Författningsförslaget innehåller bestämmelser som preciserar kraven på utförande av kontroll i 5 kap. 8 § PBF och kraven gällande besiktningsprotokoll enligt 5 kap 11 § PBF. Författningsförslaget preciserar också de kompetenskrav som uppställs för ackreditering av kontrollorgan enligt 5 kap. 10 § PBF.

5.4.2 Föreskrifternas tillämpningsområde (1 kap. 2 §)

Bestämmelsen om föreskrifternas tillämpningsområde i 1 kap. 2 § i författningsförslaget fastställer för vilka motordrivna anordningar föreskrifterna om utförande av kontroll ska tillämpas. Tillämpningsområdet är detsamma som i Boverkets förslag till föreskrifter om krav för användning av motordrivna anordningar.⁸ Bestämmelser om vilka anordningar som omfattas av krav på besiktning och besiktningsintervall finns i Boverkets förslag till föreskrifter om krav för användning av motordrivna anordningar.

5.4.3 Definitioner (1 kap. 3 §)

Termer och uttryck författningsförslaget har samma betydelse som i PBL och PBF.

⁸ Se avsnitt 5.5.2 i konsekvensutredning till Boverkets förslag till föreskrifter om krav för användning av motordrivna anordningar.

Hänvisningen till ”Plan- och byggtermer 1994, TNC 95” (TNC) har tagits bort. En anledning till det är att publikationen inte längre hålls uppdaterad. Det innebär att om det finns andra mer uppdaterade och träffsäkra definitioner i andra publikationer, såsom standarder och handböcker, kan de användas. Men det är även möjligt att använda TNC fortsättningsvis.

I H-föreskrifterna används såväl begreppet ”tillsyn”, som definieras i 1 kap. 6 § PBF, som uttrycket ”fortlöpande tillsyn”. Med anledning av att den innebörd som avses med ”tillsyn” enligt 1 kap. 6 § PBF inte är avsedd används för undvikande av missförstånd genomgående uttrycket ”fortlöpande tillsyn” i författningsförslaget.

5.4.4 Besiktningsprotokoll och besiktningsskylt (1 kap. 4–5 §§)

Författningsförslaget anger närmare krav på vilka uppgifter som ska anges i det besiktningsprotokoll som kontrollorganet ska utfärda enligt 5 kap. 11 § PBF.

Jämfört med kraven i H-föreskrifterna görs några mindre ändringar:

- Uppgift om anordningen kompletteras med att anordningens unika identifiering ska anges.
- Tillägg görs med att förutom besiktningsdatum ska även datum för när protokollet utfärdades anges.
- I stället för namn kan det anges en identifikationskod för den person som utfört kontrollen.
- Ny punkt läggs till om att tillåten maxlast för lastbärande anordningar ska anges.
- Krav på att ange månad och år då en ny besiktning ska vara utförd begränsas till protokoll från besiktningar där anordningen bedömts uppfylla krav för att få användas.

Vidare anges i författningsförslaget krav på att kontrollorganet ska utfärda eller uppdatera en besiktningsskylt, om det efter avslutad kontroll inte noterats några brister eller om bristerna inte är så allvarliga att de anses ha omedelbar betydelse för säkerhet och hälsa. Motsvarande krav på besiktningsskylt och vilka uppgifter som ska finnas på skylten finns i H-föreskrifterna. Jämfört med gällande H-föreskrifter anges att krav på att utfärda eller uppdatera besiktningskylt alltid gäller efter första eller återkommande besiktning samt att uppdatering av besiktningsskylt efter revisionsbesiktning enbart är relevant om någon av uppgifterna på skylten har ändrats.

Remissinstansernas synpunkter

Swedac framför att det vore lämpligt att även inkludera vissa ytterligare uppgifter som ska anges i besiktningsprotokoll, till exempel anordningens tillverkningsnummer, datumet för utfärdande av besiktningsprotokollet samt tillåten maxlast alternativt lastkapacitet. Dessutom framförs att det även kan vara relevant att uppdatera besiktningsskylt, med till exempel uppgift om maxlast, efter en revisionsbesiktning.

Boverkets bedömning

Boverket kompletterar bestämmelsen om vilka uppgifter som ska finnas i ett besiktningsprotokoll med att även anordningens unika identifikation, datum för när protokollet utfärdades samt uppgift om maxlast för lastbärande anordningar ska anges. Dessutom kompletteras bestämmelsen om krav på utfärdande eller uppdatering av besiktningsskylt med uppgift om att det även gäller efter revisionsbesiktning om någon uppgift har ändrats.

5.4.5 Bestämmelser om kontrollorganens rapportering och information (1 kap. 6–8 §§)

Författningsförslaget anger att kontrollorganen ska rapportera in vissa brister som uppmärksammas vid kontroller till Boverket. Det gäller dels krav på en årlig sammanställning av brister som kan ha betydelse för att bedöma säkerheten hos en viss typ av objekt, dels krav på att snarast informera Boverket om allvarliga brister som sannolikt kan finnas hos liknande anordningar i andra anläggningar. Samma krav på rapportering gäller enligt H-föreskrifterna.

En ny bestämmelse föreslås om att kontrollorgan ska delta i möten för erfarenhetsutbyte som Swedac eller Boverket anordnar. Motsvarande krav har tidigare angetts i Swedac:s föreskrifter.⁹ Sedan Swedac:s föreskrifter upphävdes har sådana samrådsmöten ändå hållits kontinuerligt.

5.5 Ackreditering av kontrollorgan (2 kap.)

Författningsförslaget innehåller kvalifikationskrav för kontrollorgan som ackrediteras för att utföra sådan kontroll av motordrivna anordningar som avses i 5 kap. 8–11 §§ PBF. I Sverige är det Swedac som ackrediterar kontrollorgan.

2 kap. i författningsförslaget anger krav på kontrollorganen, vilka befogenhetsområden de kan ackrediteras för samt krav på kontrollpersonalens teoretiska och praktiska utbildning. Förslaget innebär ingen ändring jämfört med kraven i H-föreskrifterna. Den nuvarande ackrediteringsstandarden som

⁹ Upphävda Styrelsens för ackreditering och teknisk kontroll särskilda föreskrifter för ackrediterade kontrollorgan Typ A (besiktningsorgan) för kontroll av lyftanordningar, transportanordningar m.m., STAFS 1999:5.

författningsförslaget hänvisar till, SS-EN ISO/IEC 17020:2012, är under revidering med syfte att ta fram en tydligare standard med mindre utrymme för tolkning.¹⁰

Remissinstansernas synpunkter

Swedac framför att det saknas sakliga skäl för att det skulle vara nödvändigt eller lämpligt med ytterligare detaljeringsgrad för ackrediteringsomfattning utöver olika slags anordningar på en övergripande nivå.

Boverkets bedömning

Boverket bedömer att det inte finns någon anledning att dela upp ackreditering i olika typer av anordningar inom ett område. Kravet enligt motsvarande bestämmelse i H-föreskrifterna överförs därför oförändrad till författningsförslaget utan komplettering med uppgifter från allmänt råd.

5.6 Utförande av kontroll (3 kap.)

Författningsförslagets 3 kap. anger krav på vilka kontroller som en första besiktning, återkommande besiktning och revisionsbesiktning ska omfatta. Förslaget innehåller också krav på vad den mer omfattande återkommande besiktningen av linbanor och bergbanor, som ska genomföras vart femte år, ska omfatta. I föreskrifterna anges vidare vilka slag av brister som utgör omedelbar risk för säkerhet och hälsa och som innebär ett användningsförbud för den motordrivna anordningen enligt 5 kap. 14 § PBF. Bestämmelser om vilka anordningar som omfattas av krav på besiktning och besiktningsintervall finns i Boverkets förslag till föreskrifter om krav för användning av motordrivna anordningar.

Kraven på vad kontrollerna ska omfatta är i sak oförändrade jämfört med H-föreskrifterna bortsett från en mindre ändring i bestämmelsen om vad återkommande besiktning ska omfatta. Punkten om kontroll av att brister från föregående besiktning har åtgärdats omformuleras något så att det framgår att protokoll från tidigare besiktning ska kontrolleras. Denna bestämmelse kompletteras med ett krav på att även senaste protokoll från första eller återkommande besiktning ska kontrolleras, om den föregående besiktningen avser revisionsbesiktning.

Kraven på vad kontrollerna ska omfatta har i författningsförslaget givits en annan utformning är motsvarande reglering i H-föreskrifterna. I författningsförslaget anges att kontrollen av motordrivna anordningar ska omfatta de krav på kontroll som följer av föreskrifter som har meddelats med stöd av 16 kap. 11 §

¹⁰ <https://www.swedac.se/nyheter/ta-del-av-det-senaste-om-iso-iec-17020/>, hämtad 2024-11-27.

PBL. Anledningen till att omfattningen av kontrollen, till skillnad från motsvarande reglering i H-föreskrifterna, inte närmare fastställs är för att bättre svara mot eventuella regeländringar i fråga om kontrollernas omfattning. Av motsvarande skäl innehåller författningsförslaget inte heller någon precisering i fråga om vilka krav på skydd som omfattas av kontrollen. Regeringen har med stöd av 16 kap. 11 § PBL meddelat föreskrifter om kontroll av motordrivna anordningar. Enligt 5 kap. 8 § andra stycket PBF ska det vid besiktningen kontrolleras om anordningen uppfyller de krav på skydd för säkerhet och hälsa som avses i 8 kap. 4 § PBL och anslutande föreskrifter. Utifall regeringen med stöd av 16 kap. 11 § PBL meddelar ytterligare föreskrifter som ändrar omfattningen av kontrollen innebär författningsförslagets utformning att det inte krävs några följdändringar i Boverkets föreskrifter om kontroll.

Detaljerade allmänna råd med exempel och rekommendationer om kontrollen i samband första och återkommande besiktning för olika anordningstyper¹¹ bedöms inte lämpliga att göra till bindande regler. De överförs inte till författningsförslaget. Det gäller allmänna råd om vad som bör kontrolleras och bedömas vid

- funktionskontroll av säkerhets- och skyddsanordningar för hissar generellt, specifikt för hydraul- och linhydraulhissar, samt för motordrivna portar och liknande anordningar.
- kontroll av bärförmågan hos linor till hissar och linbaneanläggningar, bilaga 2 i H-föreskrifterna.
- kontroll av linbanor och släpliftar, bilaga 3 i H-föreskrifterna.
- kontroll av självhämning och bromsar hos skruvdrivna hissar, bilaga 4 i H-föreskrifterna.
- kontroll i samband med den mer omfattande återkommande besiktningen av linbanor och bergbanor.

Genom kravet på ackreditering säkerställs att kontrollorganen har den kompetens som krävs för att utföra kontroll med hög kvalitet. Detaljerade instruktioner och rutiner för hur kontrollen bör genomföras och vad som ska kontrolleras bedöms därför kunna tas fram av de ackrediterade kontrollorganen. Uppgifter om hur kontroller av säkerhets- och skyddsanordningar ska utföras finns normalt i anordningens instruktioner och vägledning kan även fås från relevanta standarder. Kontrollorganen har dessutom ett fungerande

¹¹ Allmänna råd till 3 kap. 8 § och 20-20a §§ samt bilagorna 2–4 i H-föreskrifterna.

erfarenhetsutbyte genom Swetic¹², som är en medlemstyrd branschorganisation för verksamma företag.

Föreskrift om att anordningar som efter avslutad första besiktning eller revisionsbesiktning uppvisar brister som utgör omedelbar risk för säkerhet och hälsa, inte får tas i bruk överförs inte till författningsförslaget.¹³ Att användningsförbud för anordningen gäller om den som ansvarar för anordningen inte med protokoll kan visa att anordningen uppfyller de krav för säkerhet och hälsa som avses i 10 kap. 20 § andra stycket 1 PBF framgår av 5 kap. 14 § PBF. Om anordningen efter besiktningen har brister som har omedelbar betydelse med hänsyn till kraven på skydd för säkerhet och hälsa gäller också enligt 5 kap. 11 § andra stycket PBF att den som utfört besiktningen omedelbart ska underrätta den som ansvarar för anordningen samt skicka ett exemplar av protokollet till byggnadsnämnden. Att en motordriven anordning endast får användas om den uppfyller kraven på skydd för säkerhet och hälsa och att det ska kunna visas med ett protokoll framgår av 5 kap. 12 och 14 §§ PBF.

Remissinstansernas synpunkter

Flera remissinstanser framför att det i författningskommentarer till bestämmelser om bedömning av brister med omedelbar betydelse för säkerhet och hälsa bör läggas till att byggnadsnämnden ska meddelas i enlighet med 5 kap. 11 § sista stycket.

En remissinstans framför att kontroll av protokoll inte bör anges i bestämmelsen om omfattning av återkommande besiktning och att det som i enlighet med H-föreskrifterna enbart ska anges att kontrollen ska omfatta kontroll av att brister, som konstaterades vid föregående besiktning men inte ansågs ha omedelbar betydelse för säkerhet och hälsa, har åtgärdats.

Boverkets bedömning

Texter i avsnitt 5.6 och författningskommentarer kompletteras med att ett exemplar av besiktningsprotokollet även ska skickas till byggnadsnämnden om anordningen bedömts ha allvarliga brister.

Boverket bedömer att det är relevant att ställa krav på att besiktningsprotokoll från föregående besiktningar ska kontrolleras vid återkommande besiktning.

Boverket bedömer att det inte är nödvändigt med några justeringar av författningsförslaget.

¹² <https://www.swetic.org/>, hämtad 2024-11-27.

¹³ 3 kap. 4 § Boverkets H-föreskrifter.

6 Konsekvenser

Boverket ska redovisa vilka konsekvenser som författningsförslaget i utredningen kan innebära i olika avseenden. Konsekvensutredningen ska innehålla redogörelser och analyser samt bedömningar på sätt som framgår av konsekvensutredningsförordningen.

6.1 Redogörelse av problemet

Det finns kritik mot H-föreskrifterna som går ut på att regleringen ofta uppfattas som svårläst och omfattande. Detta beror bland annat på hur reglerna är strukturerade och presenteras. H-föreskrifterna innehåller bland annat många och omfattande allmänna råd samt upplysningar eller hänvisningar till andra myndigheters dokument eller branschregler.

Utformningen av H-föreskrifterna har enligt Boverket bidragit till en otydlig rollfördelning mellan staten och samhällsbyggnadsbranschen. Trots att allmänna råd är rekommendationer, tillämpar berörda aktörer i praktiken många gånger allmänna råd som föreskrifter. De allmänna råden har därför i stor utsträckning blivit normerande.¹⁴

6.1.1 Allmänna råd används som om de var bindande krav

Allmänna råd är sådana generella rekommendationer om tillämpningen av en författning som anger hur någon kan eller bör handla i ett visst hänseende.¹⁵

Om föreskriften är mindre precist formulerad, kan de allmänna råden komplettera föreskriften genom att ange vad man kan eller bör göra för att kravet ska uppnås.

I allmänna råd till H-föreskrifterna finns även utdrag ur lagar och förordningar, kunskapsspridande och vägledande information, definitioner av termer i föreskrifterna, upplysningar om när vissa krav i H-föreskrifterna bör tillämpas samt hänvisningar till andra föreskrifter.

I H-föreskriftens allmänna råd hänvisas i många fall till standarder för att ge exempel på lösningar för hur föreskriftens krav kan uppfyllas. När ett allmänt råd hänvisar till en viss standard kan den bli normerande. Det kan vara svårt för den aktör som ska tillämpa reglerna att visa att kraven är uppfyllda om det allmänna rådet inte följs. Om standarden innehåller exempel på godkända

¹⁴ Boverket (2020): Möjligheternas byggregler – Ny modell för Boverkets bygg- och konstruktionsregler (rapport 2020:31).

¹⁵ 1§ författningssamlingsförordningen (1976:725).

lösningar kan incitamenten bli svaga för att tillämpa andra lösningar, eftersom det finns en risk att alternativa lösningar inte godtas.

6.1.2 Omfattande och svåröverskådligt regelverk

H-föreskrifterna innehåller regler som riktar sig till olika typer av aktörer som har olika intressen vid tillämpningen av reglerna. H-föreskrifterna innehåller till exempel regler om ackreditering av kontrollorgan och utförande av kontroll, vilka i huvudsak enbart är av intresse för kontrollorganen. I en omfattande bilaga till H-föreskrifterna finns även regler om permanent installerade hissar med korg för uppfyllande av Hissdirektivet. Diversiteten av regler för olika intressenter i samma författning försvårar förståelsen och bidrar till att reglerna upplevs som svåröverskådliga och ostrukturerade.

H-föreskrifternas kapitelindelning, där regler för olika typer av motordrivna anordningar är sammanflätade, bidrar dessutom ytterligare till att det kan vara svårt att sortera ut det som är relevant för det specifika fallet.

6.1.3 Gällande regler om motordrivna anordningar

Reglerna om motordrivna anordningar har blivit alltmer omfattande över tid, både beträffande antal regler och mängden text. I H-föreskrifterna förekommer vissa av de generella problem som har beskrivits ovan. Till exempel är det vanligt att föreskrifter är generellt uttryckta och att precisering ges i allmänna råd. Det finns även exempel på allmänna råd som anger lösningar och därför är svåra att avvika från. Exempel härpå är det allmänna råd som ansluter till bestämmelsen om omfattningen av återkommande besiktning. Sådana allmänna råd har därmed fått en mer styrande effekt än vad som har varit avsett.

6.2 Vilken förändring som eftersträvas

Författningsförslaget innehåller regler om utförande av kontroll och ackreditering av kontrollorgan samlat i en författning. Genom uppdelning av reglerna om motordrivna anordningar i tre separata författningar tydliggörs reglernas syfte och förståelsen underlättas. Författningsslaget kan därigenom ge berörda aktörer bättre förutsättningar att följa reglerna.

Författningsförslaget ska vidare ha en tydlig struktur där krav ställs på funktion. Det ska därmed ge bättre förutsättningar för en likvärdig tillämpning eftersom det tydligare framgår vilka krav som ska uppfyllas, snarare än hur man ska eller bör göra.

6.3 Om ingen åtgärd vidtas (nollalternativet)

Nollalternativet, innebär att nuvarande regler i H-föreskrifterna förblir oförändrade.

6.4 Alternativa lösningar

Den alternativa lösningen till författningsförslaget är att de preciserade reglerna om utförande av kontroll samt ackreditering av kontrollorgan för motordrivna anordningar upphävs och inte ersätts med nya föreskrifter.

Om det bara finns krav på lag- och förordningsnivå kan olycksrisken öka. Det kan vara svårt att tolka de övergripande samhällskraven i lag och förordning vilket kan leda till höga tillämpningskostnader för berörda aktörer. Myndighetsföreskrifterna förtydligar samhällskraven, uttrycker en miniminivå och gör kraven praktiskt tillämpbara.

Det övergripande kravet på kontroll av motordrivna anordningar i 5 kap. 8 § PBF förutsätter att Boverket meddelat föreskrifter om vilka anordningar som omfattas, besiktningsintervall med mera. Om Boverket upphäver dessa föreskrifter utan att ersätta dem i den nya författningen gäller inga krav på besiktning, vilket inte bedöms vara ett realistiskt alternativ.

6.5 Redogörelse för lämpligaste alternativ

Nollalternativet, att inte göra någon förändring av reglerna om motordrivna anordningar, innebär att samtliga problem som beskrivits med nuvarande regelstruktur kvarstår och har därför inte valts. Den alternativa lösningen, att upphäva och inte ersätta H-föreskrifterna, har heller inte valts då det medför risker och kostnader.

I Boverkets förslag till nya föreskrifter för motordrivna anordningar föreslås en uppdelning av reglerna i tre separata författningar. Uppdelningen har gjorts med utgångspunkt i vilka aktörer som framför allt berörs av de regler som gäller för motordrivna anordningar. Boverkets förslag till föreskrifter om utförande av kontroll samt ackreditering av kontrollorgan för motordrivna anordningar innehåller regler som berör kontrollorganen, så som regler om ackreditering och utförande av kontroll.

Författningsförslaget följer principerna för den allmänna översynen av Boverkets byggregler, vilka även innefattar H-föreskrifterna. Ett syfte med den allmänna översynen är att tydliggöra rollfördelningen, som innebär att staten bestämmer kravnivåerna och att samhällsbyggnadssektorn ges större möjligheter att utveckla lösningar som uppfyller kraven. Vad gäller sådana krav som ställs på en åtgärd som sådan uppnås detta syfte genom att formulera kraven såsom teknik- och materialneutrala funktionskrav. Såvitt gäller sådana krav som ställs på kontrollen har utgångspunkten varit att kraven i författningsförslaget ska vara motiverade utifrån hälso- och säkerhetsaspekter och inte vara mer detaljerade än vad som krävs för att uppfylla detta syfte. I jämförelse med hur kontrollen är reglerad i H-föreskrifterna innehåller författningsförslaget en något

mindre mängd materiella krav och kraven är i allmänhet inte heller lika detaljerade.

Mot bakgrund av den normerande verkan som allmänna råd kan ge upphov till har vidare behovet av allmänna råd övervägts. En utgångspunkt i arbetet med författningsförslaget har också varit att det varken i föreskrifter eller i allmänna råd ska förekomma renodlade upplysningar om innehållet i andra föreskrifter eller allmänna råd. Författningsförslaget innehåller inga allmänna råd utan består enbart av bindande föreskrifter.

Till skillnad från H-föreskrifterna innehåller författningsförslaget endast regler om utförande av kontroll samt ackreditering av kontrollorgan för motordrivna anordningar. Detta har tillsammans med de principer och utgångspunkter som gällt för översynen resulterat i en tydligare reglering av vilka krav som ställs på kontroll och ackreditering.

I övrigt har Boverket för varje föreskrift och allmänt råd analyserat alternativa lösningars ändamålsenlighet, effektivitet och konsekvenser. Det har resulterat i att vissa regler i H-föreskrifterna inte återfinns i författningsförslaget. En del regler har modifierats för att bli mer träffsäkra eller mer effektiva. Analyserna redovisas i avsnitt 5.

6.6 Analys av det valda alternativet

Konsekvensutredningen ska innehålla en analys av det eller de förslag som lämnas. Detta avsnitt beskriver bland annat de konsekvenser som Boverkets förslag får för de aktörer som särskilt nämns i 7 § konsekvensutredningsförordningen. I analysen ska också beaktas bestämmelserna i 8–10 §§ konsekvensutredningsförordningen som relaterar till om förslaget eller förslagen inskränker den kommunala självstyrelsen samt förhållandet till EU.

6.6.1 Sammanfattning av konsekvenserna

Målet för Boverkets regelarbete är att författningsförslaget ska ha en tydlig struktur där krav ställs på funktion. Författningsförslaget ger bättre förutsättningar för en likvärdig tillämpning eftersom det tydligare framgår vilka krav som ska uppfyllas, snarare än hur man ska eller bör göra.

När föreskrifterna uttrycks som funktionskrav, utan den begränsning som de allmänna rådens normerande roll kan innebära, tydliggörs det att kontrollorganen under sin ackreditering får flexibilitet att tillämpa rutiner och instruktioner som är anpassade för den specifika anordningen för att uppfylla föreskrifterna. Det underlättar för dem som vill tillämpa och introducera lösningar som många upplevt svåra att vinna gehör för eftersom de inte nämnts i de allmänna råden. Därigenom främjas kostnadseffektiva lösningar och nytänkande.

Renodlade regler underlättar förståelsen

I förslaget till föreskrifter om utförande av kontroll samt ackreditering av kontrollorgan för motordrivna anordningar har alla regler som främst är av intresse för kontrollorganen samlats i en författning. Genom uppdelning i tre separata författningar tydliggörs reglernas syfte och förståelsen underlättas. Författningsslaget kan därigenom ge berörda aktörer bättre förutsättningar att följa reglerna och utveckla egna lösningar.

Förslaget innehåller endast bindande föreskrifter vilket innebär att det blir tydligt vad som är samhällets krav. De allmänna rådets status har uppfattats som oklar. Någon har tolkat råd som bindande krav medan andra har tolkat dem som en valfri rekommendation. Denna osäkerhet försvinner.

Minskad detaljering ger en ökad flexibilitet

De allmänna råd som har tagits bort bedöms principiellt bidra till förenkling av författningen och samtidigt ökade förutsättningar för att utveckla nya lösningar, vilket är två viktiga mål med författningsförslaget. Ett allmänt råds påverkan på beteende och innovationsmöjligheter varierar med karaktären på rådet. Till exempel kan ett råd som pekar på en viss standard få den oavsiktliga konsekvensen att den utpekade standarden blir normerande. Om standarden innehåller lösningar hämmas motiven för att tillämpa andra lösningar i det enskilda fallet. Med nu gällande regler finns det en risk för att den alternativa lösningen inte godtas med bland annat merkostnader som följd.

Det finns flera exempel på att detaljer i allmänt råd eller föreskrift har tagits bort, vilket skapar möjlighet för mer situationsanpassade bedömningar och lösningar. Dessa finns beskrivna i avsnitt 5.

Författningen blir mindre omfattande

När de allmänna råden tas bort minskar den totala omfattningen av materiella regler som tillämpare behöver ta del av. Hänvisningar till andra myndigheters föreskrifter, standarder och handböcker och de flesta detaljerna i allmänna råden utgår i författningsförslaget.

Kunskap och vägledning behöver ges på andra sätt

De allmänna råden har haft en kunskapsöverförande funktion för att visa på godtagbara lösningar för att motordrivna anordningar ska vara säkra. Syftet med de allmänna råden har inte bara varit att skapa förståelse för var kravnivån bör ligga utan också för att förstå ambitionsnivån. Detta sammantaget har gjort det möjligt att jämföra och värdera andra tänkbara lösningar mot varandra. Denna funktion finns inte i det nya författningsförslaget. Samhällsbyggnadssektorn behöver därför tillgodogöra sig kunskapen på annat sätt.

Handböcker, standarder, branschstandarder och branschöverenskommelser kommer att få en viktig roll vid tolkning av reglerna om motordrivna anordningar. Mycket av detta utvecklingsarbete och förvaltningen av befintlig kunskap förväntas kunna ske via till exempel branschorganisationer. Troligtvis kommer behovet av vägledning öka inledningsvis. Boverket kommer därför tillhandhålla vägledning om författningen.

6.6.2 Vilka som berörs av förslaget

Författningsförslaget påverkar företag som utför kontroll av motordrivna anordningar samt ackrediteringsmyndigheten¹⁶. Andra berörda aktörer i samhällssektorn som mer indirekt kan beröras är ägare av motordrivna anordningar, fastighetsägare, byggherrar, installatörer, serviceföretag, konsulter samt kommuner, länsstyrelser, domstolar och Boverket.

6.6.3 Kostnadsmässiga och andra konsekvenser

Boverket bedömer att författningsförslaget kommer att få begränsade direkta konsekvenser för tillämpningen jämfört med i dag. Författningsförslaget utgår från en oförändrad kravnivå. De beprövade lösningar som ofta tillämpas idag kommer alltså att kunna användas i framtiden.

Vissa kostnadsmässiga konsekvenser kan uppstå framför allt för kontrollorganen till följd av tid för inläring, anpassning av arbetssätt och kompetensutveckling.

Boverket bedömer att författningsförslaget inte kommer få direkta konsekvenser för människors säkerhet. Författningsförslaget reglerar i grunden samma risksituationer som H-föreskrifterna och innehåller få ändringar med avseende på vilka krav som ställs på motordrivna anordningar. I de fall preciseringar av krav saknas behöver berörda aktörer arbeta med riskanalys i enskilda situationer, något som kan kräva annan kompetens än vad som är fallet med dagens regler. Utökat samarbete vid framtagande av branschgemensamma tolkningar kan även behövas.

6.6.4 Staten

Boverket får delvis en annan roll som innebär mer arbete med information och vägledning. Länsstyrelser och domstolar kan påverkas om byggnadsnämndernas beslut om start- och slutbesked eller beslut i tillsynsärenden överklagas. Länsstyrelserna ansvarar även för att vägleda byggnadsnämnderna i tillsynsarbetet.

¹⁶ Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac) är nationellt ackrediteringsorgan för Sverige.

Länsstyrelsernas tillsynsvägledning

Författningsförslaget bedöms inte få några särskilda konsekvenser för länsstyrelsernas tillsynsvägledning. Byggnadsnämnden har ingen tillsyn över kontrollorganen, utan det är Swedac som utövar tillsyn av kontrollorganens arbete.

Konsekvenser för Boverket

Övergången från H-föreskrifterna till nya föreskrifter kommer initialt att medföra ett ökat behov av informations- och utbildningsinsatser från Boverket.

Dessa insatser bör rikta sig mot aktörer som kommer i kontakt med föreskrifterna om krav om utförande av kontroll av motordrivna anordningar i sitt arbete. Syftet är att alla ska förstå föreskrifterna så att de går lättare att implementera.

Den webbaserade handboken i plan- och bygglagen, PBL kunskapsbanken, behöver arbetas om i de delar som handlar om utförande av kontroll och ackreditering av kontrollorgan. Fler frågor kan förväntas och därmed riskerar arbetsbelastningen att öka initialt. Belastningen kommer dock att minska i takt med att aktörerna lär sig arbetssätt som passar den nya strukturen.

När de allmänna råden och hänvisningarna till standarder tas bort kan Boverket lägga mindre resurser på att övervaka och ändra reglerna i takt med att standarderna uppdateras. Med färre regler och regler som inte längre behöver ändras lika ofta kan det på lång sikt också behövas mindre stöd och vägledning kring reglerna om motordrivna anordningar. Boverket kommer kontinuerligt behöva följa upp tillämpningen av föreskrifterna och vid behov se över och ändra vissa delar.

Konsekvenser för andra myndigheter

De nya föreskrifterna kan innebära att de ackrediterade kontrollorganen behöver få sina befintliga ackrediteringar förnyade och bedömda av Swedac. Det bedöms kunna ske med en begränsad arbetsbörda. Befintliga ackrediteringar bör kunna överföras utan någon omfattande bedömning då de nya föreskrifterna inte innebär någon förändring i kravnivåer jämfört med kraven i H-föreskrifterna.

6.6.5 Kommuner

Kommunerna, genom dess byggnadsnämnder, bör i sitt tillsynsarbete vara betjänta av att författningsförslaget är enklare att överblicka och tillämpa. Även inom ramen för byggnadsnämndernas serviceskyldighet bör förslaget underlätta då det torde vara enklare att besvara frågor om vilka krav som ställs på kontrollen i jämförelse med hur detta idag regleras i H-föreskrifterna.

6.6.6 Företag

Författningsförslaget påverkar företag som utför kontroll av motordrivna anordningar. Andra företag som indirekt kan påverkas är ägare av motordrivna anordningar, fastighetsägare, byggherrar, installatörer, och serviceföretag.

Kontrollorgan

Hissar och vissa andra motordrivna anordningar ska kontrolleras av ackrediterade kontrollorgan när det finns krav på det. Kontrollen ska utföras enligt fastställda intervall för att se till att den motordrivna anordningen uppfyller de krav på skydd som framgår av kontrollföreskrifter (som har meddelats med stöd av 16 kap. 11 § PBL). I kontrollorganens uppgift ingår att utföra reglerade uppgifter, samt tolka regelverket och göra bedömningar om installationer uppfyller gällande krav i enskilda fall.

Det finns nio företag i Sverige som är ackrediterade kontrollorgan för kontroll av motordrivna anordningar.¹⁷ Sex av företagen har 1 till 15 anställda och kontor på en eller få orter. Ett företag har cirka 80 anställda. Två företag har cirka 600 respektive 700 anställda och kontor på flera platser i landet.

Författningsförslaget innehåller kvalifikationskrav för kontrollorgan som ackrediteras för att utföra sådan kontroll av motordrivna anordningar som avses i 5 kap. 8–11 §§ PBF. I Sverige är det Swedac som ackrediterar kontrollorgan. Kraven på kontrollorganen beträffande vilka befogenhetsområden de kan ackrediteras för samt krav på kontrollpersonalens teoretiska och praktiska utbildning innebär ingen ändring jämfört med kraven i H-föreskrifterna. Kraven på vad kontrollerna ska omfatta är oförändrade jämfört med H-föreskrifterna bortsett från en mindre ändring i bestämmelsen om vad återkommande besiktning ska omfatta.

Bestämmelserna om kontroll har dock givits en annorlunda utformning i jämförelse med hur motsvarande reglering i H-föreskrifterna. I författningsförslaget bestäms kontrollens omfattning genom att hänvisa till sådana föreskrifter som har meddelats med stöd av 16 kap. 11 § PBL. Syftet är att nya föreskrifter om kontroll, som meddelas med stöd av 16 kap. 11 § PBL, ska kunna meddelas utan att det medför några följdändringar i Boverkets föreskrifter. Någon ändring i sak i förhållande till nuvarande H-föreskrifter är inte avsedd.

De nya föreskrifterna kan innebära att de ackrediterade kontrollorganen behöver få sina befintliga ackrediteringar förnyade och bedömda av Swedac.

¹⁷ <https://search.swedac.se/sv/ackrediteringar?s=bfs+2011%3A12>, hämtad 2024-11-27.

Byggherrar eller den som ansvarar för motordrivna anordningar

Byggherrar, fastighetsägare och ägare av hissar eller andra motordrivna anordningar ansvarar för att se till att anordningarna fungerar och uppfyller säkerhetskraven vid användning. Den som ansvarar för en motordriven anordning ansvarar också för att anordningen besiktas av ett oberoende ackrediterat besiktningsorgan enligt Boverkets föreskrifter i de fall då det är krav på det.

Byggherren ansvarar vid utförande av åtgärder enligt 10 kap. 5 § PBL. Ägaren eller den som annars ansvarar för anordningen ansvarar för att anordningen kontrolleras och hålls i stand vid användning enligt 5 kap. 8–16 §§ PBF och 8 kap. 14 och 24 §§ PBL.

Byggherrar, fastighetsägare och ägare av hissar eller andra motordrivna anordningar påverkas indirekt av reglerna om utförande av kontroll av motordrivna anordningar. Den indirekta påverkan är till stor del förknippad med kostnader för att anlita ackrediterade kontrollorgan när det finns krav på det.

Installatörer, serviceföretag och konsulter

Installatörer och serviceföretag monterar och underhåller hissar eller vissa andra motordrivna anordningar. Konsultföretag erbjuder tjänster som till exempel projektering och projektledning. Företagen ska leverera en installation som uppfyller gällande krav eller utföra andra tjänster på beställning av den som bygger, äger eller förvaltar fastigheter och andra anläggningar med motordrivna anordningar. Företagen påverkas indirekt av reglerna för utförande av kontroll av motordrivna anordningar och behöver förhålla sig till regelverket i sin profession.

Det finns cirka 25 företag som installerar hela eller delar av hissar. Uppskattningsvis finns 100–150 företag som utför ombyggnation av hissar. Det finns utöver detta cirka 20 fristående hisskonsulter som hjälper till med planering inför ombyggnation av hissar.¹⁸

Portbranschen utgörs av slagportar, takskjutportar, vikportar, snabbullportar, rulljalusier, rullgaller, rullportar, garageportar, grindar, vägbommar samt därtill relaterade produkter och tjänster. Det finns cirka 200 företag som utför service och installation av portar, de största är rikstäckande men majoriteten är lokala företag med 5 - 400 anställda.

Andra kostnadsförändringar

I förhållande till H-föreskrifterna har författningsförslaget omstrukturerats och blivit mer renodlat och lättläst. Uppdelningen i en separat författning tydliggör reglernas syfte och underlättar förståelsen och tillämpningen av reglerna. Det

¹⁸ Uppdrag att utreda åtgärder för vissa säkerhetsrisker i äldre hissar, Boverkets rapport 2021:23.

innebär framför allt en administrativ lättnad som kan innebära tidsbesparingar vid tillämpningen av författningen.

Annan påverkan på företag

Utbildningsmaterial, handböcker, vägledningar och dylikt som hänvisar till H-föreskrifterna kommer behöva ändras. Företagsinterna dokument som checklistor, underlag för egenkontroller, kvalitetssäkring med mera kommer behöva skrivas om med nya hänvisningar och nya regelformuleringar. Detta gäller även litteratur, digitala hjälpmedel och dylikt. Mycket av det nödvändiga utvecklingsarbetet och förvaltningen av genomfört utvecklingsarbete förväntas kunna ske via branschorganisationer.

Särskilda hänsyn till små företag

Författningsförslaget bedöms inte få några särskilda konsekvenser för små företag.

6.6.7 Europeiska unionen

Författningsförslaget stämmer överens med de skyldigheter som Sveriges medlemskap i Europeiska unionen innebär.

Som framgår av avsnitt 3.2 ovan gör Boverket bedömningen att författningsförslaget innehåller sådana tekniska regler som avses i 2 § förordningen (1994:2029) om tekniska regler och att förslaget därför behöver anmälas enligt denna förordning. Boverket bedömer även att förslaget innehåller regler som berör tillträde till eller utövande av tjänsteverksamhet. Förslaget bedöms därför vara anmälningspliktigt enligt 2 § förordningen (2009:1078) om tjänster på den inre marknaden, som hänvisar till tjänstedirektivet¹⁹, se avsnitt 3.3.

6.6.8 Norden

Författningsförslaget innebär att vissa detaljer i nu gällande föreskrifter tas bort, men Boverket bedömer att detta inte försvårar ett framtida initiativ för en nordisk harmonisering på området.

6.6.9 Miljö och klimat

Författningsförslaget bedöms inte få några särskilda konsekvenser för miljö och klimat.

¹⁹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/123/EG av den 12 december 2006 om tjänster på den inre marknaden.

6.6.10 Kulturmiljö samt arkitektur och gestaltad livsmiljö

Författningsförslaget bedöms inte få några konsekvenser på arkitektur och gestaltad livsmiljö.

6.6.11 Social hållbarhet

Författningsförslaget bedöms inte få några särskilda konsekvenser för personer med funktionsnedsättning, barn, ungdomar och äldre samt för integration, boendesegregation, folkhälsa och jämställdhet.

6.6.12 Redogörelse av åtgärder

Åtgärder och beslut som vidtas av det offentliga bör vara samhällsekonomiskt motiverade, proportionerliga och kostnadseffektiva.²⁰ Det innebär att Boverkets förslag om nya regler om motordrivna anordningar bör vara utformade så att de inte medför mer långtgående kostnader och begränsningar för berörda aktörer än vad som är nödvändigt för att uppnå syftet med åtgärden i fråga.

Boverket har säkerställt att förslaget inte medför mer långtgående kostnader och begränsningar än vad som är nödvändigt för att uppnå dess syfte främst genom att utreda alternativa lösningar. För varje föreskrift och allmänt råd har Boverket analyserat alternativa lösningars ändamålsenlighet, effektivitet och konsekvenser. Det har resulterat i att vissa regler i H-föreskrifterna inte finns i författningsförslaget. En del regler har modifierats för att bli mer träffsäkra eller mer effektiva.

Konsekvenserna av förslaget har beskrivits i avsnitt 6.6.1–6.6.11. Med beaktande av de konsekvenser som framkommer där anser Boverket att förslaget inte medför mer långtgående kostnader och begränsningar än vad som är nödvändigt för att uppnå dess syfte.

6.7 Ikraftträdande, informationsinsatser och utvärdering

6.7.1 Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Den nya författningen föreslås träda i kraft den 1 december 2025 samtidigt med de nya författningarna Boverkets föreskrifter om krav för användning av motordrivna anordningar och Boverkets föreskrifter om hissar för uppfyllandet av hissdirektivet 2014/33/EU. Samtidigt kommer H-föreskrifterna att upphävas genom en annan författning²¹.

²⁰ Ds 2022:22 Bättre konsekvensutredningar, s. 93.

²¹ Förslag till föreskrifter (20xx:xx) om upphävande av Boverkets föreskrifter och allmänna råd (2011:12) om hissar och vissa andra motordrivna anordningar.

Författningsförslaget innebär i huvudsak en strukturell förändring och regelförenkling. Kompetenskraven för kontrollorganen är oförändrade i förhållande till gällande bestämmelser i H-föreskrifterna. När det gäller bestämmelser om utförande av kontroll föreslås ändringar som i huvudsak endast innebär att detaljerade regler i allmänna råd inte tas med i förslaget. Boverket bedömer därför att det inte finns behov av några övergångsbestämmelser. Vid bestämmande av tidpunkten för ikraftträdande har hänsyn tagits till att ackrediteringsorganet Swedac ska medges tillräcklig tid att ackreditera kontrollorganen utifrån de nya författningarna.

6.7.2 Speciella informationsinsatser

För att föreskrifterna ska få avsedd effekt vid ikraftträdandet, bör informationsinsatser riktas mot reglernas tillämpare. Detta kan ske genom Boverkets ordinarie kanaler – såsom PBL kunskapsbanken och vägledningar – men även genom mer målgruppsanpassade utbildningar och seminarier.

6.7.3 Utvärdering

De nya reglerna föreslås träda i kraft den 1 december 2025. För att säkerställa att tillämpningen av de nya reglerna sker på ett korrekt sätt är det viktigt att följa upp och utvärdera reglerna.²²

Boverket bedömer att en utvärdering av de tre nya författningarna om motordrivna anordningar kan ske fortlöpande från ikraftträdandet. En första samlad utvärdering bör dock genomföras först omkring år 2028–2029 samtidigt med den utvärdering som planeras för Boverkets övriga nya byggregler. Flera olika aktörer berörs av och tillämpar reglerna i de tre föreslagna författningarna. En utvärdering bör innefatta konsekvenserna för framför allt byggherrar, ägare och andra ansvariga för motordrivna anordningar, kontrollorgan och byggnadsnämnder.

²² 7 § 5 förordning (2024:183) om konsekvensutredningar.

7 Författningskommentarer

7.1 Förslag till föreskrifter om utförande av kontroll samt ackreditering av kontrollorgan för motordrivna anordningar

Boverkets föreskriver²³ följande med stöd av 10 kap. 19 § första stycket 1–3 och 20 § plan- och byggförordningen (2011:338).

1 kap. Övergripande bestämmelser

Författningens innehåll

1 § Denna författning innehåller föreskrifter till 5 kap. 8 och 11 §§ plan- och byggförordningen (2011:338) om utförande av kontroll av motordrivna anordningar. Författningen innehåller också föreskrifter om kompetenskrav för ackreditering av kontrollorgan enligt 5 kap. 10 § samma förordning samt övriga krav i fråga om rapportering och information för sådana organ.

Motsvarande bestämmelse finns i 1 kap. 1 § första stycket Boverkets föreskrifter och allmänna råd (2011:12) om hissar och vissa andra motordrivna anordningar, H-föreskrifterna.

Närmare överväganden finns i 5.2.1.

Föreskrifternas tillämpningsområde

2 § Föreskrifterna gäller för motordrivna anordningar som avses i 1 kap. 5 § plan- och byggförordningen (2011:338) med de preciseringar som framgår av Boverkets föreskrifter (20xx:xx) om krav för användning av motordrivna anordningar.

Föreskrifterna i 1 kap. omfattar övergripande bestämmelser.

Föreskrifterna i 2 kap. omfattar bestämmelser om ackreditering av kontrollorgan.

Föreskrifterna i 3 kap. omfattar bestämmelser om utförande av kontroll.

Ny bestämmelse.

Syftet med bestämmelsen är att tillämpningsområdena för de olika delarna i författningen ska tydliggöras.

Definitioner

3 § Termer och uttryck i denna författning har samma betydelse som i plan- och bygglagen (2010:900), plan- och byggförordningen (2011:338) och Boverkets föreskrifter (20xx:xx) om krav för användning av motordrivna anordningar.

²³ Se Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1535 av den 9 september 2015 om ett informationsförfarande beträffande tekniska föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster.

Motsvarande bestämmelse finns i avsnitt 1 kap. 8 § H-föreskrifterna.

Bestämmelsen säkerställer att termer som finns i lag, förordning, Boverkets förslag till föreskrifter om krav för användning av motordrivna anordningar och i denna författning får samma betydelse. I Boverkets förslag till föreskrifter om krav för användning av motordrivna anordningar finns definitionerna i 1 kap. 7 §.

Hänvisningen till ”Plan- och byggtermer 1994, TNC 95” (TNC) har tagits bort. En anledning till det är att publikationen inte längre hålls uppdaterad. Det innebär att om det finns andra mer uppdaterade och träffsäkra definitioner i andra publikationer, såsom standarder och handböcker, kan de användas. Men det är även möjligt att använda TNC fortsättningsvis.

En annan anledning till att hänvisning till TNC har tagits bort är att det är av betydelse att definitioner som är nödvändiga i föreskrifterna hanteras direkt i sitt sammanhang.

Besiktningsprotokoll

4 § I besiktningsprotokoll enligt 5 kap. 11 § första stycket plan- och byggförordningen (2011:338) ska följande anges:

1. Vid första besiktning om den motordrivna anordningen uppfyller gällande krav på skydd för säkerhet och hälsa.
2. Vid återkommande besiktning om de delar av anordningen som har betydelse för säkerhet och hälsa hålls i stand.
3. Vid revisionsbesiktning om anordningen efter ändringen uppfyller gällande krav på skydd för säkerhet och hälsa.

Om anordningen har brister ska det anges i protokollet liksom bristernas betydelse för säkerhet och hälsa. För brister som var för sig inte har omedelbar betydelse med hänsyn till kraven på säkerhet och hälsa, ska bristernas sammanlagda betydelse för säkerhet och hälsa anges.

I besiktningsprotokollet ska även redovisas uppgifter om

1. anordningen och dess unika identifikation (tillverkningsnummer, uppställningsplats eller annan uppgift för enkel identifikation),
2. kontrollorganets namn,
3. ackrediteringsnummer,
4. ackrediteringsmärke,
5. besiktningsdatum och datum för utfärdande av protokoll,
6. namn eller identitetskod för den som utfört kontrollen, och
7. tillåten maxlast (om det är en lastbärande anordning).

Vid första eller återkommande besiktning ska för anordning som efter avslutad besiktning inte har brister som utgör omedelbar betydelse för säkerhet och hälsa enligt 3 kap. 6 eller 12–13 §§ även anges månad och år då en ny besiktning ska vara utförd.

Motsvarande bestämmelse finns i avsnitt 3 kap. 32 § H-föreskrifterna.

När kontrollorganet bestämt att kontrollen är avslutad ska ett besiktningsprotokoll upprättas. Bestämmelsen anger vad som ska anges i ett besiktningsprotokoll.

Jämfört med nuvarande bestämmelse har tillägg gjorts till punkten 1, 5 och 6 samt ny punkt 7 har lagts till. I punkten 1 har det förtydligats att anordningens unika identifikation, vanligen tillverkningsnummer, ska anges. Punkten 5 har kompletterats med att även datum för när protokollet utfärdas ska anges. Punkten 6 har kompletterats med uppgift om att det i stället för namn kan anges en identifikationskod för den person som utfört kontrollen. Punkten 7 anger att tillåten maxlast ska anges för lastbärande anordningar. Krav på uppgift om maxlast finns redan för vad som ska anges på besiktningsskylten. Dessutom har uppgift om månad och år då en ny besiktning ska vara utförd begränsats till protokoll från besiktningar där anordningen bedömts uppfylla krav för att få användas.

Besiktningsskylt

5 § Om den motordrivna anordningen efter avslutad första eller återkommande besiktning bedömts inte ha brister som utgör omedelbar betydelse för säkerhet och hälsa enligt 3 kap. 6 eller 12–13 §§, ska kontrollorganet utfärda eller uppdatera en besiktningsskylt. Krav på uppdatering av besiktningsskylt gäller även efter avslutad revisionsbesiktning om någon uppgift på skylten har ändrats.

På skylten ska det finnas lättförståeliga och tydliga uppgifter om

1. anordningens identitet,
2. månad och år då en ny kontroll ska vara utförd,
3. kontrollorganets namn,
4. ackrediteringsnummer,
5. ackrediteringsmärke, och
6. tillåten maxlast (om det är en lastbärande anordning).

Motsvarande bestämmelse finns i 3 kap. 33 § H-föreskrifterna.

Om det efter avslutad kontroll inte noterats några brister eller om bristerna inte är så allvarliga att de anses ha omedelbar betydelse för säkerhet och hälsa ska kontrollorganet utfärda eller uppdatera en besiktningsskylt.

Jämfört med nuvarande bestämmelse har tillägg gjorts om att besiktningsskylt ska upprättas efter avslutad första eller återkommande besiktning. Uppdatering av besiktningsskylt efter revisionsbesiktning anses bara vara relevant om någon av uppgifterna på skylten har ändrats.

Övriga bestämmelser

6 § Kontrollorganet ska skicka in kopia av ackrediteringsintyget till Boverket.

Motsvarande bestämmelse finns i avsnitt 3 kap. 2 § andra stycket H-föreskrifterna.

Bestämmelsen syftar till att Boverket informeras om nytt kontrollorgan ackrediterats för utförande av besiktning enligt myndighetens föreskrifter.

7 § Kontrollorganet ska årligen sammanställa och till Boverket redovisa sådana brister som har uppmärksammats vid kontroller och som kan ha betydelse för att bedöma säkerheten hos en viss typ av objekt.

Om kontrollorganet vid kontroll observerar allvarliga brister som sannolikt kan finnas hos liknande anordningar i andra anläggningar ska Boverket snarast informeras.

Motsvarande bestämmelse finns i avsnitt 3 kap. 2 e § andra stycket H-föreskrifterna.

Bestämmelsens första stycke syftar till att ge Boverket information om i vilken omfattning det förekommer brister med motordrivna anordningar. Bestämmelsens andra stycke syftar till att ge Boverket specifik information om allvarliga brister som kan fordra särskilda åtgärdsinsatser även för andra liknande anordningar.

8 § Kontrollorganet ska i förekommande fall delta i möten för utbyte av erfarenheter som ackrediteringsorganet eller Boverket anordnar eller anvisar.

Ny bestämmelse. Motsvarade har tidigare reglerats genom föreskrift från Swedac.²⁴ Föreskriften är upphävd och bestämmelsen om deltagande på samrådsmöte införs i stället i Boverkets föreskrifter.

Boverket kallar normalt till årliga samrådsmöten mellan berörda myndigheter och ackrediterade kontrollorgan. På möten informerar myndigheterna om nyheter inom området. Dessutom diskuteras aktuella gemensamma frågeställningar. Kontrollorganen är skyldiga att delta på dessa möten på egen bekostnad.

2 kap. Ackreditering av kontrollorgan

1 § Ett kontrollorgan som ackrediteras för att utföra kontroll av motordrivna anordningar i byggnadsverk ska vara av Typ A enligt SS-EN ISO/IEC 17020:2012 samt uppfylla de krav som anges i 2–6 §§.

Motsvarande bestämmelse finns i avsnitt 3 kap. 2 § första stycket H-föreskrifterna.

Bestämmelserna i 1–6 §§ anger krav för kontrollorgan som ackrediteras för att utföra sådan kontroll av motordrivna anordningar i byggnadsverk som avses i 5 kap. 8–11 §§ PBL.

I Sverige är det Swedac som ackrediterar kontrollorgan.²⁵

2 § Kontrollorgan kan ackrediteras för olika slags anordningar.

²⁴ STAFS 2011:18 - Swedacs föreskrifter och allmänna råd om ackreditering av kontrollorgan, upphävd 2020-08-01.

²⁵ <https://www.swedac.se/amnesomraden/kontrollorgan/>, hämtad 2024-11-27.

Motsvarande bestämmelse finns i avsnitt 3 kap. 2 a § första stycket H-föreskrifterna.

Kontrollorganens ackreditering kan omfatta ett helt område, till exempel hissar, eller vara begränsad till en viss typ av anordning.

Allmänt råd om att ackrediteringen även kan vara begränsad till en viss typ av anordning inom ett område, med exempel på indelning med hänsyn till drivningssätt för hissar, i H-föreskrifterna anses inte vara relevant och överförs därmed inte till författningsförslaget.

3 § Kontrollorgan kan ackrediteras för antingen befogenhetsområdena B och K eller enbart befogenhetsområde B. Befogenhetsområde B omfattar installationskontroll enligt 3 kap. 4 § samt sådan kontroll som ingår i återkommande besiktning enligt 3 kap. 9 §. Befogenhetsområde K omfattar konstruktionskontroll enligt 3 kap. 3 §.

Motsvarande bestämmelse finns i avsnitt 3 kap. 2 a § andra stycket H-föreskrifterna.

4 § Ackrediterade kontrollorgan ska ha personal med kvalifikationer inom det eller de befogenhetsområden som ackrediteringen avser. Personalen ska vara antingen tillsvidareanställd eller knuten till kontrollorganet genom avtal. Personalen ska ha praktisk erfarenhet av det eller de slags anordningar som ackrediteringen avser.

Minst en anställd ska lägst ha auktorisation för lågspänning (AL) enligt 2 kap. 1 § Elsäkerhetsverkets föreskrifter om auktorisation som elinstallatör, ELSÄK-FS 2017:4.

I den tekniska ledningen för ett kontrollorgan som ackrediteras för befogenhetsområde K ska det finnas minst en person med för uppgiften relevant civilingenjörsutbildning eller motsvarande kunskap.

Motsvarande bestämmelse finns i avsnitt 3 kap. 2 b § H-föreskrifterna.

5 § I ett kontrollorgan som ackrediteras för befogenhetsområde B ska det finnas ansvarig kontrollpersonal som uppfyller följande krav:

1. Kontrollpersonalen ska lägst ha treårig gymnasieutbildning med relevant fackinriktning eller motsvarande kunskaper. De ska dessutom ha kompletterande teoretisk utbildning inom de områden och för de slags anordningar som den personliga befogenheten ska avse.

Den kompletterande utbildningen ska, beroende av aktuell anordning, innefatta

- a) författningar och standarder inom området,
- b) kontroll, kontrollomfattning och kontrollfilosofi,
- c) utförande av kontroll,
- d) grundläggande kunskaper i konstruktionskontroll,
- e) schemagranskning,
- f) kunskap om objekt inom området,

g) kunskap motsvarande vad som gäller för att erhålla begränsad auktorisation (B) enligt 2 kap. 1 § Elsäkerhetsverkets föreskrifter (ELSÄK-FS 2017:4) om auktorisation som elinstallatör och

- h) kunskap om förväntade skadetyper.

2. Kontrollpersonalen ska ha genomgått praktikutbildning under handledning av behörig kontrollingenjör. Utbildningen ska ha gett praktikanten möjlighet att själv utföra och redovisa kontrolluppdrag under erfaren teknisk ledning och övervakning.

För att få utföra installationskontroll krävs ett års erfarenhet av återkommande besiktning.

Motsvarande bestämmelser finns i avsnitt 3 kap. 2 d § H-föreskrifterna.

6 § I ett kontrollorgan som ackrediteras för befogenhetsområde K ska det finnas ansvarig kontrollpersonal som uppfyller följande krav:

1. Kontrollpersonalen ska lägst ha treårig gymnasieutbildning med relevant fackinriktning eller motsvarande kunskaper. De ska dessutom ha kompletterande teoretisk utbildning inom de områden och för de slags anordningar som den personliga befogenheten ska avse.

Den kompletterande utbildningen ska, beroende av aktuell anordning, innefatta

a) författningar och standarder inom området,

b) material och svetsteknik,

c) schemagranskning,

d) tillverknings- och installationsmetoder,

e) kontrollomfattning,

f) beräkningsmodeller,

g) kunskaper om objekt och system inom området, och

h) kunskaper motsvarande dem som gäller för att erhålla begränsad auktorisation

(B) enligt 2 kap. 1 § Elsäkerhetsverkets föreskrifter om auktorisation som elinstallatör, ELSÄK-FS 2017:4.

2. Kontrollpersonalen ska ha genomgått praktikutbildning under handledning av behörig beräknings- eller kontrollingenjör. Utbildningen ska ha gett praktikanten möjlighet att själv utföra och redovisa konstruktionskontrolluppdrag under erfaren teknisk ledning och övervakning.

Motsvarande bestämmelse finns i avsnitt 3 kap. 2 c § H-föreskrifterna.

3 kap. Utförande av kontroll

Allmänt

1 § Av detta kapitel framgår de uppgifter som kontrollorgan ska utföra vid kontroll av motordrivna anordningar i enlighet med kraven om kontroll enligt Boverkets föreskrifter (20xx:xx) om krav för användning av motordrivna anordningar.

Ny bestämmelse.

Ägaren eller den som annars ansvarar för en motordriven anordning ska enligt 5 kap. 8 § PBF se till att den kontrolleras när det finns krav på det. Kontrollen består av första besiktning, återkommande besiktning och revisionsbesiktning.

Boverkets förslag till föreskrifter om krav för användning av motordrivna anordningar gäller för sådana motordrivna anordningar som avses i 1 kap. 5 § PBF med de preciseringar som framgår av författningsförslaget.

Det preciseras i 1 kap. 2 § andra stycket att även det utrymme och den utrustning som krävs för att anordningen ska kunna drivas, fortlöpande tillses, skötas, underhållas och kontrolleras hör till den motordrivna anordningen.

Vilka motordrivna anordningar som är undantagna författningens tillämpning framgår av 1 kap. 5 § andra stycket PBF. Av bestämmelsen framgår att

motordrivna anordningar som är avsedda att användas endast yrkesmässigt av särskilt instruerad personal är undantagna författningens tillämpningsområde. Författningen gäller av nämnda skäl oftast inte motordrivna portar och liknande anordningar som ingår i en maskinanläggning eller som utgör skydd mot tillträde till anläggningen. Även bygghissar, kranhissar och gruvhissar är normalt undantagna från tillämpningsområdet då de oftast används endast yrkesmässigt av särskilt instruerad personal. Sådana motordrivna anordningar som inte omfattas av författningen omfattas inte heller av någon kontroll enligt 1 § i denna författning.

Till följd av hur olika slags motordrivna anordningar definieras i 1 kap. 7 § Boverkets förslag till föreskrifter om krav för användning av motordrivna anordningar gäller för vissa anordningar endast de övergripande kraven i 1 kap. på projektering, utförande och installation, ändring av motordrivna anordningar samt drift, fortlöpande tillsyn, skötsel och underhåll. Krav på kontroll gäller endast för sådana motordrivna anordningar som är särskilt reglerade enligt 2–7 kap. Att även sådana motordrivna anordningar helt eller delvis kan vara undantagna kontroll framgår vidare av 1 kap. 20 §, 4 kap. 10 §, 6 kap. 4–8 §§ och 7 kap. 3 §.

Första besiktning

2 § Vid den första besiktningen ska kontrollorganet kontrollera om den motordrivna anordningen uppfyller de krav på skydd som framgår av föreskrifter om kontroll som har meddelats med stöd av 16 kap. 11 § plan- och bygglagen (2010:900).

Den första besiktningen ska omfatta både konstruktionskontroll och installationskontroll, såvida den motordrivna anordningen inte omfattas av undantag enligt 1 kap. 20 § i Boverkets föreskrifter (20xx:xx) om krav för användning av motordrivna anordningar.

Motsvarande bestämmelse finns i avsnitt 3 kap. 6 § andra och tredje stycket H-föreskrifterna.

Vad kontrollen omfattar uttrycks i bestämmelsen på sätt att kontrollorganet ska kontrollera om anordningen uppfyller de krav på skydd som framgår av föreskrifter om kontroll av motordrivna anordningar som har meddelats med stöd av 16 kap. 11 § PBL. Av den bestämmelsen framgår att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om kontroll av att föreskrifter som meddelats med stöd av 16 kap. 2, 5 eller 6 §§ PBL följs.

Anledningen till att omfattningen av kontrollen inte fastslås utan i stället bestäms med hänvisning till 16 kap. 11 § PBL är att författningen inte ska behöva genomgå ändringar utifall nya föreskrifter om kontroll meddelas med stöd av 16 kap. 11 § PBL. Av samma skäl fastställs inte heller vilka krav på skydd som omfattas av kontrollen.

Vilka föreskrifter som kan bli föremål för kontroll framgår genom att det i 16 kap. 11 § PBL hänvisas till sådana föreskrifter som meddelats med stöd av 16 kap. 2, 5 och 6 §§ PBF.

Av 16 kap. 2 § tredje punkten PBL följer att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bland annat får meddela föreskrifter om vad som krävs för att ett byggnadsverk ska anses uppfylla kraven i 8 kap. 4 § PBL. Med stöd av detta bemyndigande har regeringen bland annat meddelat föreskrifter om vilka väsentliga tekniska egenskapskrav som ställs på byggnadsverk. Föreskrifter härom återfinns i 3 kap. 7–10 och 13–22 §§ PBF. Boverket har också meddelat föreskrifter som närmare preciserar de tekniska egenskapskrav som allmänt ställs på byggnadsverk. Såvitt gäller motordrivna anordningar innehåller Boverkets förslag till föreskrifter om krav för användning av motordrivna anordningar också bestämmelser som närmare preciserar de krav på säkerhet vid användning som framgår av 3 kap. 10 § PBL.

Av 16 kap. 5 § PBL följer att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om krav på byggnadsverk som omfattas av 8 kap. PBL och som utöver bestämmelserna i 8 kap. behövs till skydd för liv, personlig säkerhet eller hälsa. Med stöd av detta bemyndigande har regeringen bland annat föreskrivit om särskilda säkerhetskrav avseende redan uppförda byggnader (3 kap. 11–12 §§ PBF) samt reglerat användningen av motordrivna anordningar i byggnadsverk (5 kap. 12–17 §§ PBF).

Med stöd av 16 kap. 11 § första punkten PBL har regeringen meddelat bestämmelser om kontroll av motordrivna anordningar i 5 kap. 8–11 §§ PBF. Enligt 5 kap. 8 § andra stycket PBF ska det vid besiktningen kontrolleras om anordningen uppfyller de krav på skydd för säkerhet och hälsa som avses i 8 kap. 4 § plan- och bygglagen (2010:900) och anslutande föreskrifter.

Vid besiktning av linbaneanläggningar som omfattas av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 2016/424 av den 9 mars 2016 om linbaneanläggningar och om upphävande av direktiv 2000/9/EG, följer det dessutom av 5 kap. 8 § andra stycket PBF att kontrollen även ska omfatta om anläggningen uppfyller kraven i den förordningen.

En första besiktning kan indelas i konstruktionskontroll och installationskontroll. Bestämmelsen kompletteras med hänvisning till undantag för delar av kontrollen. Att vissa motordrivna anordningar helt eller delvis är undantagna krav på kontroll framgår av Boverkets förslag till föreskrifter om krav för användning av motordrivna anordningar.

Krav på omfattningen av konstruktionskontroll och installationskontroll anges i 3 och 4 §§.

*Konstruktionskontroll***3 §** Konstruktionskontroll ska omfatta följande:

1. Kontroll av om anordningen är lämplig för avsett ändamål samt av dess placering i byggnaden eller på fastigheten, allt med hänsyn till säkerhet och hälsa.
2. Granskning av ritningar, kopplingsscheman, uppgifter om laster, material och yt-behandling.
3. Kontroll av att möjligheterna att utföra underhåll och fortlöpande tillsyn på ett säkert sätt har beaktats.
4. Kontroll av beräkningar, säkerhetsanalyser och -rapporter, i den omfattning som behövs för att kunna bedöma hållfastheten, stabiliteten och säkerheten i övrigt.
5. Kontroll av instruktioner för användning, drift, räddning, fortlöpande tillsyn och underhåll.

Motsvarande bestämmelse finns i avsnitt 3 kap. 7 § H-föreskrifterna.

Bestämmelsen anger krav på omfattning av konstruktionskontroll vid en första besiktning.

*Installationskontroll***4 §** Installationskontroll ska omfatta kontroll av

1. att rätt anordning installerats för det ändamål, med den belastning och hastighet som den är avsedd för, samt att den placerats riktigt i byggnaden eller på fastigheten, allt med hänsyn tagen till säkerhet och hälsa,
2. att anordningen är installerad i enlighet med tillhörande dokumentation,
3. infästningar av anordningen i bärande byggnadsdelar,
4. utrymmen och utrustning som tillhör anordningen,
5. att byggnadsdelar, installationer eller andra föremål inte påverkar anordningen på sådant sätt att det kan inverka menligt på anordningens säkerhet,
6. funktionen hos säkerhets- och skyddsanordningarna,
7. funktionen av anordningen i övrigt, och
8. att instruktioner för användning, drift, räddning, fortlöpande tillsyn och underhåll är tillgängliga.

Kontroll av lastberoende säkerhets- och skyddsanordningar enligt första stycket 6 ska utföras både med och utan nödvändig belastning. Samtliga värden som mäts vid prov och som är av betydelse för kommande kontroller ska noteras i journal enligt 1 kap. 26 § Boverkets föreskrifter (20xx:xx) om krav för användning av motordrivna anordningar.

Vid kontroll av lastbärande anordningar enligt första stycket 7 ska kontrollen utföras med nödvändig belastning.

Motsvarande bestämmelse finns i avsnitt 3 kap. 8 § H-föreskrifterna.

Bestämmelsen anger krav på omfattning av konstruktionskontroll vid en första besiktning. Allmänt råd med uppgift om säkerhets- och skyddsanordningar som bör kontrolleras för hissar samt exempel på värden som är av betydelse för kommande kontroller av linbanor och släpliftar i H-föreskrifterna överförs inte till författningsförslaget.

Exempel på värden som är av betydelse för kommande kontroller av linbanor och släpliftar kan vara bromssträcka och bromstid vid belastad anordning, bromssträcka och bromstid vid obelastad anordning, fjäderspänning eller

klämkraft hos bromsar, dragkraft vid vilken linklämmor glider på linan samt data och karakteristik hos drag- och bärlinor. Nödvändig belastning kan normalt anses motsvara anordningens märkdata.

Kontrollorganets ställningstagande

5 § Om kontrollen visar att den motordrivna anordningen har brister ska kontrollorganet utifrån sin kontroll ta ställning till om bristerna utgör omedelbar risk för säkerhet och hälsa enligt 6 §.

Motsvarande bestämmelse finns i avsnitt 3 kap. 9 § H-föreskrifterna.

Kontrollorganet ska bedöma allvarligheten hos eventuella brister som kvarstår efter avslutad besiktning och notera detta i besiktningsprotokoll i enlighet med 1 kap. 4 §.

Brister med omedelbar betydelse för säkerhet och hälsa

6 § Brister som kvarstår efter avslutad kontroll enligt 3 § eller 4 § 1, 2, 3, 5 eller 6 utgör var för sig omedelbar risk för säkerhet och hälsa.

Även brister som kvarstår efter avslutad kontroll enligt 4 § 4, 7 eller 8 kan av kontrollorganet bedömas samverka och därför utgöra omedelbar risk för säkerhet och hälsa.

Motsvarande bestämmelser finns i avsnitt 3 kap. 10 § H-föreskrifterna.

Bestämmelsen anger att brister som kvarstår efter konstruktionskontrollen och brister från vissa av kontrollerna efter installationskontroll ska anses vara så allvarliga att anordningen inte får användas enligt 5 kap. 14 § PBF. Dessutom kan vissa kvarstående brister bedömas att i samverkan vara så allvarliga att anordningen inte får användas.

Om anordningen efter besiktningen har brister som har omedelbar betydelse med hänsyn till kraven på skydd för säkerhet och hälsa, gäller enligt 5 kap. 11 § andra stycket PBF att den som utfört besiktningen omedelbart ska underrätta den som ansvarar för anordningen samt skicka ett exemplar av protokollet till byggnadsnämnden. Att en motordriven anordning endast får användas om den uppfyller kraven på skydd för säkerhet och hälsa framgår av 5 kap. 12 § PBF.

Brister som inte har omedelbar betydelse för säkerhet och hälsa

7 § Andra brister än sådana som avses i 6 § ska inte anses ha omedelbar betydelse för säkerhet och hälsa.

Motsvarande bestämmelse finns i avsnitt 3 kap. 11 § första meningen H-föreskrifterna.

Bestämmelsen anger att brister från vissa av kontrollerna efter installationskontroll inte ska anses vara så allvarliga att anordningen inte kan godkännas. Att bristerna åtgärdats ska kontrolleras vid nästa besiktning enligt 9 § 9. Om brister

kvarstår anses de, enligt 12 §, var för sig utgöra omedelbar risk för hälsa och säkerhet.

Återkommande besiktning

8 § Vid den återkommande besiktningen ska kontrollorganet kontrollera om den motordrivna anordningen uppfyller de för anordningen gällande kraven på skydd som framgår av föreskrifter om kontroll (av motordrivna anordningar) som har meddelats med stöd av 16 kap. 11 § plan- och bygglagen (2010:900).

Motsvarande bestämmelse finns i avsnitt 3 kap. 19 § H-föreskrifterna.

Vilka krav som vid återkommande besiktning gäller för anordningen beror på när anordningen installerades eller ändrades. Det uttrycks i bestämmelsen på sätt att kontrollorganet ska kontrollera ”de för anordningen gällande kraven”.

En byggnad ska som utgångspunkt uppfylla de regler som gällde när byggnaden uppfördes eller då ändringar utfördes. Enligt PBL gäller till exempel att de tekniska egenskapskrav som ställs på byggnadsverk enligt 8 kap. 4 § PBL enligt 8 kap. 5 § PBL ska uppfyllas vid uppförande av ny byggnad och vid ändring av byggnad.

Trots att kraven i 8 kap. 4 § PBL inte behöver uppfyllas finns det dock bestämmelser i PBL som ställer utökade krav på befintliga byggnader och anordningar.

Hissar i byggnader och linbaneanläggningar för persontransport ska enligt 8 kap. 24 § PBL alltid ha det utförande och den utrustning som skäligen kan fordras för att uppfylla de tekniska egenskapskrav som avses i 8 kap. 4 § PBL. Enligt 3 kap. 11–12 §§ PBF föreskrivs det också om retroaktiva krav på vissa motordrivna anordningar. Vilka krav som ska kontrolleras vid besiktningen framgår av föreskrifter som har meddelats med stöd av 16 kap. 11 § PBL. Härvidlag hänvisas till vad som sägs i författningskommentaren till 3 kap. 2 §.

Ägaren, eller den som annars ansvarar för anordningen, ansvarar för att återkommande besiktning blir utförd i tid när det är krav på det. Bestämmelser om krav på återkommande besiktning och besiktningsintervall finns angivna i Boverkets förslag till föreskrifter om krav för användning av motordrivna anordningar.

Krav på omfattningen av återkommande besiktning anges i 9 och 10 §§.

9 § Återkommande besiktning ska omfatta följande:

1. Funktionskontroll av säkerhets- och skyddsanordningar.
2. Funktionskontroll av anordningen i övrigt.
3. Kontroll av drivande och bärande delar av anordningen, upphängning av lastbärande korgar, stolar eller dylikt, allt med avseende på förändringar som kan nedsätta anordningens säkerhet. Linor för linbaneanläggningar underkastas magnetinduktiv

undersökning enligt 4 kap. 9 § Boverkets föreskrifter (20xx:xx) om krav för användning av motordrivna anordningar.

4. Kontroll av driftkondition hos de komponenter som inte arbetar vid normal drift.

5. Kontroll av att anordningen inte genomgått ändringar eller ingrepp som kan påverka anordningens säkerhet.

6. Kontroll av att det i anordningens närhet inte har vidtagits sådana åtgärder som kan nedsätta anordningens säkerhet eller förorsaka risk för olycksfall i övrigt.

7. Kontroll av att instruktioner och skyltar rörande användning, drift, räddning, fortlöpande tillsyn, skötsel och underhåll är tillgängliga.

8. Kontroll av sådan journal som avses i 1 kap. 26 § Boverkets föreskrifter (20xx:xx) om krav för användning av motordrivna anordningar att anordningen fortlöpande tillses, sköts och underhålls.

9. Kontroll av protokoll från senaste besiktning samt kontroll att brister som konstaterades vid föregående besiktning, men inte ansågs ha omedelbar betydelse för säkerhet och hälsa, har åtgärdats. Om den senaste besiktningen avser revisionsbesiktning ska även protokoll från senaste första eller återkommande besiktning kontrolleras.

Motsvarande bestämmelser finns i avsnitt 3 kap. 20 § H-föreskrifterna. Bestämmelsens punkt 9 omformuleras något så att det framgår att protokoll från senaste besiktning ska kontrolleras samt kompletteras med uppgift om att även andra tidigare protokoll ska kontrolleras om den senaste avser revisionsbesiktning.

Bestämmelsen anger vad som ska kontrolleras vid den återkommande besiktningen. Vid återkommande besiktning ingår att kontrollorganet ska kontrollera att brister, som konstaterats vid föregående besiktning men inte ansågs ha omedelbar betydelse för säkerhet och hälsa, har åtgärdats. Vid revisionsbesiktning kontrolleras inte detta. Kontroll av protokoll från senaste första eller återkommande besiktning anordning måste då även göras.

Allmänt råd med uppgifter om referensvärden eller fastställda värden samt nödvändig belastning i H-föreskrifterna överförs inte till författningsförslaget. Detsamma gäller andra specifika uppgifter och exempel på vad kontrollen bör omfatta för olika anordningstyper samt bilagorna 2–4 med allmänna råd om utförande och bedömning av kontroll. Normalt ska uppgifter om hur kontroller av säkerhets- och skyddsanordningar ska utföras finns i anordningens instruktioner. Vägledning kan fås från relevanta standarder.

Exempel på förändringar som kan nedsätta anordningens säkerhet kan vara slitage, uppkomna sprickor, formavvikelser eller andra deformationer, korrosion och sträckning av linor och kedjor.

10 § Den mer omfattande återkommande besiktningen av linbanor och bergbanor enligt 4 kap. 8 § Boverkets föreskrifter (20xx:xx) om krav för användning av motordrivna anordningar ska utöver en återkommande besiktning enligt 9 § även omfatta följande:

1. Kontroll av att instruktioner och utrustningar för drift, skötsel, underhåll och egen tillsyn ger förutsättningar för en tillfredsställande säkerhet om instruktionerna följs.

2. Kontroll av att instruktioner och utrustningar för drift ger förutsättningar för en säker evakuering av passagerare.
3. Kontroll av att instruktioner och utrustningar finns, vilka ger förutsättningar för såväl förebyggande brandskydd som skydd vid uppkommen brand.
4. Kontroll av att maskin- och driftutrymmen endast innehåller anordningar och materiel för linbaneinstallationen enligt 4 kap. 1 § Boverkets föreskrifter (20xx:xx) om krav för användning av motordrivna anordningar.
5. Funktionskontroll av lastberoende säkerhets- och skyddsanordningar med nödvändig belastning i de fall sådan kontroll vid återkommande besiktning enligt 9 § görs mot referensvärden.
6. Funktionskontroll av nödmaskineri med nödvändig belastning.
7. Kontroll av linstolpars och dess fundament hållfasthet med avseende på påverkan av drift, korrosion och väder.

Motsvarande bestämmelser finns i avsnitt 3 kap. 20 a § H-föreskrifterna.

Bestämmelsen anger vad som ska kontrolleras vid den mer omfattande återkommande besiktningen som ska utföras vart femte år. Den mer omfattande återkommande besiktningen innebär en del ytterligare kontrollpunkter utöver de som omfattas av den återkommande besiktningen. Det är lämpligt att den som utför den mer omfattande besiktningen har specialkunskap för de kontroller som ska utföras. Beroende på kontrollens resultat kan det eventuellt behöva göras fördjupade utredningar med exempelvis provtagning. Femårsintervallet räknas från det år som anläggningen togs i bruk eller från året för den senaste mer omfattande återkommande besiktningen.

Allmänt råd med specifika uppgifter och exempel på vad kontrollen bör omfatta i H-föreskrifterna överförs inte till författningsförslaget. Vägledning kan fås från relevanta standarder.

Kontrollorganets ställningstagande

11 § Om kontrollen visar att anordningen har brister ska kontrollorganet utifrån sin kontroll ta ställning till om bristerna utgör omedelbar risk för säkerhet och hälsa enligt 12 eller 13 §§.

Motsvarande bestämmelser finns i avsnitt 3 kap. 21 § H-föreskrifterna.

Kontrollorganet ska bedöma allvarligheten hos eventuella brister som kvarstår efter avslutad besiktning och notera detta i besiktningsprotokoll i enlighet med 1 kap 4 §.

Brister under bruksskedet med omedelbar betydelse för säkerhet och hälsa

12 § Brister som kvarstår efter avslutad kontroll utgör var för sig omedelbar risk för säkerhet och hälsa om bristerna avser det som ska kontrolleras enligt 9 § 1, 3, 4 eller 5.

Även brister enligt 9 § 2, 6, 7 eller 8 kan av kontrollorganet bedömas samverka och därför utgöra omedelbar risk för säkerhet och hälsa.

Kvarstår brister enligt 9 § 2, 6, 7 eller 8 från föregående kontroll utgör dessa var för sig omedelbar risk för hälsa och säkerhet.

Motsvarande bestämmelser finns i avsnitt 3 kap. 22 § H-föreskrifterna.

Bestämmelsen anger att vissa brister som kvarstår efter avslutad kontroll ska anses vara så allvarliga att anordningen inte får användas enligt 5 kap. 14 § PBF. Dessutom kan vissa kvarstående brister bedömas att i samverkan vara så allvarliga att anordningen inte får användas. Om brister, som vid föregående besiktning bedömdes inte ha omedelbar betydelse för säkerhet och hälsa, finns kvar ska dessa anses vara så allvarliga att anordningen inte får användas.

Om anordningen efter besiktningen har brister som har omedelbar betydelse med hänsyn till kraven på skydd för säkerhet och hälsa, gäller enligt 5 kap. 11 § andra stycket PBF att den som utfört besiktningen omedelbart ska underrätta den som ansvarar för anordningen samt skicka ett exemplar av protokollet till byggnadsnämnden. Att en motordriven anordning endast får användas om den uppfyller kraven på skydd för säkerhet och hälsa framgår av 5 kap. 12 § PBF.

13 § Om den som äger eller annars ansvarar för anordningen inte kan uppvisa protokollet från den senaste kontrollen för kontrollorganet ska samtliga brister som kvarstår efter avslutad kontroll anses utgöra omedelbar risk för säkerhet och hälsa.

Motsvarande bestämmelser finns i avsnitt 3 kap. 23 § andra stycket H-föreskrifterna.

Ägaren eller den som annars ansvarar för anordningen är enligt 1 kap. 16 § Boverkets förslag till föreskrifter om krav för användning av motordrivna anordningar skyldig att kunna visa upp protokoll från den senaste kontrollen. Bestämmelsen anger att om protokoll inte kan uppvisas ska alla brister som kvarstår efter kontrollen anses vara så allvarliga att besiktningen inte kan godkännas.

Om anordningen efter besiktningen har brister som har omedelbar betydelse med hänsyn till kraven på skydd för säkerhet och hälsa, gäller enligt 5 kap. 11 § andra stycket PBF att den som utfört besiktningen omedelbart ska underrätta den som ansvarar för anordningen samt skicka ett exemplar av protokollet till byggnadsnämnden. Att en motordriven anordning endast får användas om den uppfyller kraven på skydd för säkerhet och hälsa och att detta ska kunna visas med ett protokoll framgår av 5 kap. 12 och 14 §§ PBF.

Brister under bruksskedet som inte har omedelbar betydelse för säkerhet och hälsa

14 § Andra brister än sådana som avses i 12 och 13 §§ ska inte anses ha omedelbar betydelse för säkerhet och hälsa.

Motsvarande bestämmelse finns i avsnitt 3 kap. 24 § första meningen Boverkets H-föreskrift.

Bestämmelsen anger att brister som kvarstår efter vissa kontroller inte ska anses vara så allvarliga att anordningen inte kan godkännas. Ägaren eller den som annars ansvarar för anordningen är enligt 1 kap. 17 § Boverkets förslag till föreskrifter om krav för användning av motordrivna anordningar skyldig att åtgärda kvarstående brister inom en månad. Att bristerna åtgärdats ska kontrolleras vid nästa besiktning enligt 9 § 9. Om brister kvarstår efter nästa besiktning anses de, enligt 13 §, var för sig utgöra omedelbar risk för hälsa och säkerhet.

Revisionsbesiktning

15 § Vid revisionsbesiktningen ska kontrollorganet kontrollera om den motordrivna anordningen efter ändringen uppfyller de för anordningen gällande kraven på skydd som framgår av föreskrifter om kontroll som har meddelats med stöd av 16 kap. 11 § plan- och bygglagen (2010:900).

Revisionsbesiktningen ska omfatta konstruktions- och installationskontroll enligt 3 och 4 §§ i nödvändig omfattning samt anpassas till ändringens omfattning och betydelse för kraven på skydd.

Motsvarande bestämmelse finns i avsnitt 3 kap. 26 § Boverkets H-föreskrift.

Vilka ändringar som föranleder revisionsbesiktning framgår av 1 kap. 18 § i Boverkets föreskrifter om krav för användning av motordrivna anordningar. Det är den som ansvarar för den motordrivna anordningen som ansvarar för att revisionsbesiktningen utförs.

Vilka krav som vid revisionsbesiktningen gäller för anordningen beror på när anordningen installerades och vilka ändringar som därefter utförts. Såvitt gäller de delar som omfattas av ändringen och som föranlett revisionsbesiktningen gäller som utgångspunkt samma krav som vid nyinstallation. Vid ändring av en motordriven anordning eller vid utbyte av viss del av anordningen ska den ändrade eller utbytta delen enligt 1 kap. 24 § i Boverkets föreskrifter om krav för användning av motordrivna anordningar uppfylla gällande krav. Att mindre avsteg från föreskrifterna under vissa förutsättningar får göras i enskilda fall följer av 1 kap. 3 § i Boverkets föreskrifter om krav för användning av motordrivna anordningar.

Såvitt gäller de delar av anordningen som inte omfattas av de ändringar som föranlett revisionsbesiktningen gäller som utgångspunkt de krav som gällde vid tidpunkten då anordningen installerades och i förekommande fall de krav som ägde tillämpning vid tidpunkten då tidigare ändringar utfördes. Av 8 kap. 24 § PBL följer dock att hissar i byggnader och linbaneanläggningar för persontransport alltid ska ha det utförande och den utrustning som skäligen kan fordras för att uppfylla de tekniska egenskapskrav som avses i 8 kap. 4 § PBL. Enligt 3 kap. 11–12 §§ PBF föreskrivs det också om retroaktiva förbättrings-krav på vissa motordrivna anordningar. Vilka krav som ska kontrolleras vid besiktningen framgår av föreskrifter som har meddelats med stöd av 16 kap. 11 §

PBL. Härvidlag hänvisas till vad som sägs i författningskommentaren till 3 kap. 2 §.

Kontrollorganets ställningstagande

16 § Om kontrollen visar att en anordning har brister ska kontrollorganet utifrån sin kontroll ta ställning till om bristerna utgör omedelbar risk för säkerhet och hälsa. Brister ska bedömas enligt 6 och 7 §§.

Motsvarande bestämmelse finns i avsnitt 3 kap. 27 § andra stycket Boverkets H-föreskrift.

Kontrollorganet ska bedöma allvarligheten hos eventuella brister som kvarstår efter avslutad besiktning och notera detta i besiktningsprotokoll.

Boverket

Box 534, 371 23 Karlskrona
Telefon: 0455-35 30 00
Webbplats: www.boverket.se